Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXVIII ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ — 1978 — JULY-AUGUST Ч. 269

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Onatrio

Leo Lupul
130 Pilkington St.
Thorold, Ont. L2V 1B4

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Pentincton, B.C.
Y2A 6X3

В США:

Головний представник
Alex Poszewanyk
5240 N. Le Claire Ave.
Chicago, Ill. 60630

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed Ln.
Hopewell, N. J., 08525

L. Jemetz,
2941 Amboy Road,
Warners, N. Y., 13164

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko,
2. Hamburg — Wandsbek,
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko,
78 Kensington Park Rd.,
London W. 11, — England

В Австралії:

S. Krywolap,
Box 1586 M,
G. P. O. Adelaide,
S. Australia.

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет Об'єднання Демократичної Української Молоді.

Голова ЦК: В. ПЕДЕНКО

Редагує Колегія:

В. Вакуловський, Л. Ліщина, М. Смик, Ю. Криволап, Л. Павлюк, В. Родак, О. Пошиваник.

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Monthly Magazine. Published by the Central Committee of the Ukrainian Democratic Youth Association.

In USA — Association of American Youth of Ukrainian Descent.

President: V. PEDENKO
18 Henderson Ave.
Thornhill, Ont., Canada
L3T 2C0

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні ---------- 7.50 долярів
Ціна одного примірника: 75 центів

В Австралії ---------- 5.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 55 центів

В Англії і Німеччині ---------- 6.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 60 центів (америк.)

В усіх інших країнах Европи ---------- 5.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 50 центів (америк.)

В усіх країнах Південної Америки ---------- 4.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 40 центів (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо присилати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 25 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріялів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову; рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціялами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:
MOLODA UKRAINA,
Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — О. Гай-Головко, В. Бендер, М. Рильський, О. Забужко. В. Олексенко — Хортиця. Л. Павлюк — Маруся. М. Приходько — Ювілейна плита бандуристів. О. Дзис — Степан Підкова власною персоною об'явився! Панорама новин. З одумівського життя і праці. О. Копач — Полтавський вечір у Клівленді. Т. Х. — Закінчення зимового сезону праці з Юн. ОДУМ-ом. О. Шевченко — В пошану Головному Отаманові. Сторінка Юн. ОДУМ-у. Гумор.

На обкладинці: Струнний ансамбль ОДУМ-у Чікаго. Зліва: Петро Осійчук, Андрій Скиба, Володимир Мацкевич, Олена Сербу, Микола Семітко та Віктор Войтихів (керівник).

Олекса ГАЙ-ГОЛОВКО

З НОВИХ ПОЕЗІЙ

З далини лісової щоденно
Підсувається ближче зруб,
Задивився очима зеленими
Десь за обрій розвихрений дуб.

У нездоланній тузі й нещасті
Так за обрій дивлюся я,
Де живе у невпинній страсті
Україна невгнута моя.

***

Ранок задивився
В небо голубе...
Де б я не ходив би,
Бачу я тебе.

Тільки день від'їхав,
Тільки вечір скрес, —
Дивишся на мене
Зорями з небес.

Ось червона плахта
Вишню обгорта.
То не спілі вишні,
А твої уста.

Розлились у полі
Житні ручаї.
То не жито, — коси
Золоті твої.

Прибрана береза
Сипле чари з вій.
Стан гнучкий у неї
Не її, а твій.

Довго, довго, довго
Світові цвісти.
Світ же цей чудовий
Це, кохана ти.

Де б я не ходив би,
Бачу я тебе...
Ранок задивився
В небо голубе.

***

Вітер клена колихає
У зеленім жупані...
День і ніч себе шукаю
В безконечній чужині.

Обнімаються смереки,
Розсипає ніжність май...
В чужині оцій далекій
Завжди сню про рідний край.

Полетять з чужого краю
В дім гостинний журавлі...
Полетів би я... не маю
Рідної землі.

***

Вже замовкли пахучі сади,
Що нам сонячну пісню співали...
Стиглі роки, неначе плоди
З груш осінніх додолу упали.

Дні вже стелять зелене рядно
І у гості збираються квіти...
Відлетіли у вирій давно
Наші вклечані весни і літа.

Небо радісно землю вмива,
Засинає байрак під горою...
Ті твої голубині слова
Відбиваються завжди луною.

На невпинних і довгих шляхах
Гаснуть думи і мрії пророчі...
Ти ж підводишся в мене в очах,
Як підводиться ранок із ночі.

***

Твоя надхненна осінь догоряє
І за мостом біліє вже зима.
Чи ти покинув щось у цім Господнім раї,
Чи в ньому вік прокалатав дарма?

Чи житимуть плоди твої без смутку,
Чи в вічності сіятиме твоє лице?...
Іди до берега й закинь у воду вудку
І там ти перестанеш думати про це.

45-ЛІТТЯ ВЕЛИКОЇ ТРАГЕДІЇ

Сьогодні, на тлі того, що відбувається саме в ділянці національного питання на Україні тепер, особливо ясно видно, й особливо чітко це мусить бути наголошено, що 1933-ій рік — це був не тільки рік катастрофи штучного голоду, не тільки рік масового вимирання українського селянства, а також і рік катастрофи, так зв. будівництва на базі компромісової "національної політики" комуністичної партії; це був рік розгрому навіть самої комуністичної партії України за, так зв. "націоналістичний ухил" у зв'язку зі злощасною "українізацією" 20-их років; це був рік масового фізичного і морального терору супроти української інтеліґенції взагалі і нової "радянської" та комуністичної, але національно свідомої, української інтеліґенції зокрема; це був рік розстрілів і самогубства українських, вже "радянських", письменників і діячів української вже "радянської" культури; це був рік припинення й засудження "українізації" та початку нещадної русифікації, ба навіть початку усунення з України самої української мови, порядком вже, так би мовити, "розукраїнення" України, як нації...

Зрештою, якщо йдеться про трагічний аспект подій на Україні в 1933 р. — трагічний у класичному розумінні поняття трагедії, як покути стражданням за чиюсь фатальну провину, тягар якої неминуче веде до катастрофи, — то власне український комунізм, на якому лежить тягар історичної провини за спрямування розбитих сил української революції 1918-1921 років у річище "інтернаціонального" комунізму під контролем Москви, виявився фактично головним героєм трагедії 1933 року, в якій жертвою катастрофи став цілий український народ. І так само, як і в справжній класичній трагедії, глибинний сенс трагедії України 1933 року полягав у болючому збагненні народом фатальної провини українського комунізму, що таки дався під облуду московської демагогії у вирішальний для себе історичний час, — у карі історичної долі за ту провину і в гіркій науці нащадкам з тієї кари. А збагнено через покарання катастрофою 1933 р. й винесено з неї на Україні історичну науку, яку сьогодні особливо треба пригадати й запам'ятати всім українцям. Це наука про те, що, висловлюючись московською ж приповідкою, "Хто в Москву йде — голову несе", бож, як говорить знову ж таки московська приповідка — "Москва сльозам не вірить", тобто, в жорстокій нещадності свого "інтернаціонального", імперіялістичного націоналізму вона не знає меж і не зупиниться ні перед яким злочином.

(Василь І. Гришко. "Москва сльозам не вірить", Нью-Йорк, 1963, стор. 15-16, 19-20).

Р. БІЛЕЦЬКИЙ

ПОТЯГОМ ПО УКРАЇНІ

Приблизно в березні 1933 року мені довелося подорожувати залізницею від Києва до південної частини Донбасу.

Про катастрофальний голод по селах всі знали, але про це не говорилось. Я уважно слідкував за всім, що можна було бачити через вікно вагона. Особливо на вузлових станціях, як Гребінка, Ромодан, Полтава, Харків, Лозова, Сінельнікове, Чапліне, кидалися увічі пухлі від голоду селяни, що продавали всякі речі: сільський одяг, жіночі хустки, плахти, рушники, ковдри, смушки, полотно і взагалі все наявне, що досі лежало в сільській скрині та що можна було продати. Оддавали все за безцінок, але купувати було нікому. Метою було: уторгувати грошей на квиток, щоб десь їхати. По станціях, під озброєною охороною, вантажили до вагонів збіжжя для вивозу "вглубь страны", до Московщини.

На станції Гребінка до нашого вагону всіли дві селянки з дітьми. З виразом якогось переляку, чи жаху, на змучених виразно пухлих обличчях, вони нерішуче зачинили за собою двері та стояли на проході.

Це був швидкий потяг Шепетівка—Баку, який на дрібних станціях не ставав. Через це, а також тому, що вагон був повний ще з Києва, в нашому вагоні досі ще не було нікого з голодуючих селян.

Хоч у вагоні було досить тісно, в нашому переділі всі посунулися на лавах і запросили жінок сідати. Вони тримали дітей за руки. Речей у них не було, крім невеличких клунків у кожної жінки. Вони нерішуче сіли і на запитання відповідали, що їдуть на Донбас; там є люди з їхнього села; там можна дістати хліба і може вони стануть де на роботу, але не знають, як бути з дітьми.

Маленький хлопчик, років чотирьох, якого мати посадила на коліна, обізвався: "Мамо, їсти!" Жінка подивилася на дитину поглядом, наповненим болем і почала розв'язувати клунка, витягла з нього щось чорне, спечене як корж, одломила

по маленькому шматочку і дала дітям. Пасажири заворушились, полізли до своїх валізок, чи кошиків і давали — хто що мав.

— "Дивіться, мамо, хліб!" — скрикнула дівчинка, коли хтось простяг четвертину стандартної глевкої совєтської хлібини, що видавалася на картки.

Діти разом кинулись немов хотіли вирвати цей хліб кожен собі й їсти... тільки їсти... Їхні очі загорілися, як у голодних звірят. Але це тривало якусь коротку хвилину: з усіх переділів вагона пасажири приносили дещо з їжі і в наступну хвилину діти вже жадібно їли, заздрісно дивлячись, як приносили і давали матерям, хто що мав. Хтось зауважив, що не можна одразу багато їсти. Матері тримали на колінах принесене. По обличчі покотилися рясні сльози і раптом обидві жінки вибухли нестримними риданнями... Слідом заплакали діти і всі інші жінки з вагона. Чоловіки не витримували й, одвертаючись, змахували болючі сльози.

Наступила якась психічна розрядка. Щось урвалося. Те, про що люди думали кожний собі, тепер передалося всім і опанувало цілим вагоном.

Я одвернувся і дивився крізь вікно у місячну ніч. Потяг мчав степом. За вікном пробігали розкидані по степу хутори, колись веселі й багаті, тепер знищені й мертві, без ознак життя. На серці було нестерпно важко. Я думав про цих жінок з дітьми і тисячі тисяч інших опухлих хліборобів, що, зліпивши коржа з останнього буряка та полови, кидали рідну хату і рідне село і йшли у безвість, щоб сконати у муках на ближчій, чи дальшій станції, чи на бруках міст, чи в спеціяльних невідомих місцях, куди міліція звозить їх напівмертвих, збираючи по містах автомашинами. Звозять не для того, щоб врятувати життя, а щоб умирали не на очах у всіх.

Нарешті жінки трохи заспокоїлись. Одна з них почала розповідати типову, жахливу, трагедію. Чоловіка забрало ГПУ. Цілу зиму сиділи в нетопленій хаті й харчувалися огірками, капустою та буряками. До буряків домішували полову й пекли коржі. Почали пухнути. За останніх два тижні вмерли її батьки і троє дітей. Поховати не було сили. Вона витягала мертвих з хати й прикопувала на городі в мерзлій землі. На їхній вулиці є хати, де вимерли цілі сім'ї та так і лежать мертві по хатах. Розуміючи, що дні її пораховані, вона забрала дітей і пішла на станцію. У неї ще було трохи грошей, але квитка на потяг їй не дали, бо вимагали довідку з сільради. Вона відчувала, що втрачає останні сили і вже думала, що на станції їй доведеться загибати. Аж знайшовся якийсь залізничник, приніс скибочку хліба, узяв квитка та всадив до цього вагона.

Мені не відомо, хто їхав у вагоні. Я бачив тільки, що всі ці люди, яких звела докупи подоріж, щоб через одну, чи десять годин розійтися і ніколи не побачитись, на якийсь короткий час скинули з себе обов'язкову маску совєтської лояльности. Висловлювалося одверте обурення факту, що на очах у всіх, на одній і тій же станції можна бачити, як вантажать ешелони хліба, а на станційному бруку лежать пухлі або мертві з голоду хлібороби, що те зерно сіяли і збирали.

У Лозовій я пересів на інший потяг, а перед ранком прибув на ст. Просяна. До села Малої Михайлівки, Васильківського району, в ті часи Дніпропетровської области, я добрався саме як розвидняло. Я знав це село ще до його знищення. Це багата степова частина України, з важким чорноземом, що родив нормально понад 200 пудів пшениці з десятини. Село раніше тонуло в садках, виблискуючи чепурними, білими, просторими хатами, з красивою великою церквою посеред села, з великими скиртами біля кожного двору. Замість цього, я побачив руїну: стояли облуплені, частково розібрані, часто з розкритою стріхою й без вікон, — хати. Навколо хат — пустка. Ні огорожі, ні колишніх клунь, стаєнь, повіток, скирт, садків, — не було. Де-не-де стояло дерево або кущ. Навколо була мертва тиша. Не чути було ні собак, ні півнів, ні реву худоби, чи іржання коней, ні скрипу криничних журавлів, ні людського голосу, ні взагалі всіх тих характерних звуків села, що зустрічало день. Була темна совєтська ніч... Стояв мороз надворі й на душі... На все село може з п'ятьох димарів підіймався у морозне небо дим; решта хат стояла без ознак життя. На вулицях я не бачив людей.

У селі — ті ж самі оповідання. Від жнив наїхали "стотисячники". Забирали все, що можна було забрати. Почалися арешти. Якогось організованого спротиву не було, але в окремих хатах були трагічні сцени. Одного дня наїхало ГПУ та обсадило село. Зі списками під'їздили вантажними автомашинами до хат. Дозволяли брати лише потроху найнеобхідніших речей і зразу відвозили на станцію Просяну, де вже стояли наготовані вагони. Вивезли може четвертину села. Пухнути почали ще до Різдва. Після Різдва — почали мерти. Спочатку звозили трупи до лікарні й складали у повітці, бо ховати було нікому. Потім перестали звозити і трупи лежать по хатах. Були випадки самогубств цілими сім'ями чадом. Багато людей повиїздило десь з села ще раніше. Деякі вже пухлі поїхали в світ-заочі, по хліб. Зараз по хатах ще є напівживі люди, дні, навіть години яких, пораховані.

Візьми свій хрест. На ньому Я розп'ятий —
Твого народу славне майбуття.
А той, хто зрікся нас —
Навік проклятий
Порине в морок, в хаос, в небуття.
Візьми свій хрест. Нехай ляга на плечі
Важким ярмом, а ти його неси.

М. Руденко

В. ОЛЕКСЕНКО

ХОРТИЦЯ

Зі словом Хортиця в нашій уяві повстають образи лицарів Запоріжжя. Тут, на Хортиці, створилася перша наша Українська Демократична Народна Республіка — Запорізька Січ.

Скільки дум, скільки пісень і леґенд створено нашим народом, в яких відбилася героїка козацької доби, колискою якої була Хортиця!

Вперше про нашу Хортицю знаходимо письмову згадку ще в 10-му столітті в записках Візантійського імператора Костянтина Багрянородного. Він називає Хортицю Островом Святого Георгія і пише, що населення острова походило з Київської Руси, поклонялося і приносило жертви богові Хорсу. Можливо, що від імени бога Хорса і походить назва острова — Хортиця. Але є ще друга теорія. Вважають, що назва Хортиця походить від тюркського слова "Орт", "Орта" — середній. Острів Хортиця лежить посередині Дніпра, який обіймає його майже однаковими завширшки своїми протоками.

В українській історії острів Хортиця згадує наш літописець. Тут, на острові Хортиці коло *Чорної Скелі,* в 972 році в нерівній битві з печенігами загинув князь Святослав. Звідси ж в 1103 році українські князі зі своїм військом рушили в похід на половців. Із Хортиці наші війська ішли походами на татар в 1224 році.

Але найбільшого значення в нашій історії і найбільшої слави набула Хортиця, коли тут оселилися козаки, заснували Запорізьку Січ і зробили її фортецею, звідки робили походи на татар і турків, на Польщу, захищаючи український народ від його ворогів. І дотепер на Хортиці збереглися залишки укріплень, що будувалися на початку 17 ст. гетьманом Сагайдачним.

Побувати на Хортиці було моєю давньою мрією. Але, живши на Україні, мені так і не довелося побачити Хортицю. І аж тепер, коли доля закинула мене далеко від рідної землі, приїхавши на короткий час на Україну, мені пощастило побувати і на Хортиці.

Хортиця — найбільший острів на Дніпрі. Довжина його 12 кілометрів, ширини — 2½ км. Вся площа Хортиці становить 3 тисячі гектарів. Через Хортицю проходять три асфальтові дороги, що закінчуються мостами через Дніпро і з'єднують Хортицю з лівим і правим берегом Дніпра. По обох сторонах дороги ліс, а ген у лісі видніються якісь будівлі. То будинки відпочинку, санаторії і піонерські табори, що розкидані по всьому острові. Увесь острів робить враження суцільного зеленого масиву. Це в мініятюрі наша Україна з її чарівною природою. Тут і шпилькові ліси, і листв'яні, і мішані. А між ними — казкові лісові поляни.

Велику частину землі відведено науково-дослідчому інститутові, де насаджено березові ліси, виноградники, фруктові садки. Один фруктовий сад займає 400 гектарів площі. Через господарство інституту проходить дорога, що веде до Дніпра. З обидвох сторін дорога обсаджена високими деревами, верхівки яких зійшлися і створили ніби зелену суцільну стелю, куди не проходить соняшне проміння. Ви їдете під цим накриттям, аж поки не доїжджаєте до Дніпра, і перед вами відкривається чудова панорама Дніпра з його кручами, оспіваними нашим Тарасом Григоровичем.

Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний

Нарешті, ви стоїте коло самого Дніпра. Вісімнадцять тисяч кілометрів ви пролетіли і проїхали, щоб побути коло Дніпра-Славути... Скидаєте з себе зайвий одяг і кидаєтесь у дніпрові лагідні хвилі. Скупавшись, відпочиваєте на м'якенькій шовковій траві, де пахне рідним полином, щебрецем, степовими травами і квітами. А з лісу линуть до вашого вуха чарівні звуки, давно нечуваної вами пісні. Це соловейки вітають вас. Вони ніби знають, що ви зачаровані їхнім співом, що ви вже 35 років не чули їх і тепер, попрощавшись із ними, вже більше ніколи їх не почуєте...

В південно-східній частині острова широкою полосою простягнувся вздовж озера *Великий Луг*. Великий Луг, як і Хортиця, увійшов в історію, літературу і в народну творчість нашого народу.

На Хортиці і на Великому Лузі побував і Т. Шевченко під час своєї подорожі на Україну. Геть пізніше, коли Шевченка заарештовано і заслано в салдатській шинелі далеко від України, Шевченко згадує Хортицю і Великий Луг у своєму вірші: "Не хочу я женитися".

А піду я одружуся
З моїм вірним другом,
З славним батьком запорізьким
Та з Великим Лугом.
На Хортиці у матері
Буду славно жити.

Тут, у дніпрових плавнях водиться багато різних птахів, а озера і струмки багаті на рибу.

Щоб оглянути Хортицю з усіх боків, їду на причал, сідаю на пароплав, який везе туристів і пливе навколо Хортиці. Поволі пливе пароплав. За годину і три чверті пропливаємо навколо всього острова. Екскурсовод розповідає історію острова, зупиняючись на пам'ятниках минулого, що лишила нам природа. Он там видніється скеля, що зветься *Думна Скеля*. Сюди збиралися козаки, щоб вирішити свої важливі справи. Тут вони вибирали собі кошового. Тут вони вирішували питання про військові походи.

А ось там друга скеля — *Дурна Скеля*. На цій скелі стояв ганебний стовп, до якого прив'язували козака, що вчинив якийсь злочин, поламав козацький закон. Про те, як карали козаки тих, що ламали козацькі закони, докладно показав Гоголь у повісті "Тарас Бульба".

Далі бачимо в скелі печеру. Це *Змійова печера*. Сюди, в цю печеру, козаки складали цінну здобич, що її привозили після вдалих походів на татар та на турків. Змійову печеру згадує грецький історик Геродот, говорячи, що в цій печері народився батько скитів.

Слід відзначити ще *Музичину Балку*, куди збиралися козаки послухати кобзарів, які під звуки бандури співали думи про героїчні походи та лицарські подвиги козаків-запорожців. Багато дум народилося якраз тут на Музичиній Балці. Тепер Музичина Балка поросла високою травою, різнокольоровими квітами і високими деревами. Це чудове місце для відпочинку.

Через годину і три чверти пароплав привозить нас туди, звідки почалася наша подорож. Екс-

Запорізький козак

курсовод — молоденька дівчина прощається з нами, а ми щиро дякуємо їй за добру лекцію з української історії. І справді, лекція її була дуже добра, але... говорила вона російською мовою, ніби ті українці, що жили раніше, і ті козаки-запорожці ніколи не мали своєї мови, а завжди позичали її у старшого брата...

З козацькою добою тісно пов'язаний *Запорізький дуб*, що росте в колишньому виселку Верхня Хортиця. На камені, що стоїть коло нього, читаєте: "Запорізький дуб. Унікальний пам'ятник стародавніх дубових лісів Наддніпров'я. Висота дуба 36 метрів, діяметр крони 43 метри, окружність стовбура 6 метрів 32 см. Вік дуба 600-700 років".

За народними переказами, тут, під цим дубом, козаки часто відпочивали, повертаючись із похо-

дів. У 1648 році козаки під проводом Богдана Хмельницького так само зупинялися тут і слухали промову гетьмана перед боєм під Жовтими Водами. Під цим дубом запорожці писали свого знаменитого листа турецькому султанові.

П'ятдесят років тому в Криму, в Нікітському Ботанічному Саду, я дивився на такий саме старезний дуб. Той дуб і виглядав уже старим-старим. Він уже доживав свій вік, і фахівці намагалися затримати його життя. Все його старе тіло було в латках, в пломбах, які не давали йому розкладатися далі. Але наш Запорізький дуб стоїть міцний, як дзвін. Фахівці вважають, що він ще житиме не менше, як 500 років. Жолуді його купують туристи, як сувеніри, і діти його ростуть у багатьох місцях України і поза межами нашої батьківщини. Я дуже шкодую, що не зміг дістати подарунка від нашого велетня. Я був у такий час, коли всі старі жолуді вже були розпродані, а нові ще не поспіли. Очевидно, саме цього велетня запорізького і згадує Шевченко у своєму вірші, називаючи його "славним батьком запорізьким".

А після Хортиці й Запорізького дуба не пошкодить зайти і відпочити в ресторан *"Козачий дозор"*. На дверях при вході вас зустрічає старий дід з довгими козацькими вусами: "Прошу ласкаво, заходьте, товариші", — запрошує вас. Нарешті, ви почули українське слово. Ресторан побудований в стилі запорізьких куренів. Кругла стеля і стіни розмальовані картинами, що відбивають козацьку добу. Вас обслуговують молоді хлопці у вишиваних українських сорочках. Приносять вам справжній український борщ із сметаною, а до борщу пампушки з часником.

На цьому і закінчується ваша подорож і минуле, і тепер ви знову повертаєтесь до дійсности.

Совєтський уряд України ухвалив острів Хортицю, пов'язану з історією Запоріжжя, зберегти, як історичний пам'ятник. Хортицю оголошено державним заповідником. Ухвалено створити історичний комплекс на острові, що відобразив би життя запорожців, їхню культуру і військові здібності.

В цей комплекс мав увійти парк, музей, панорама, відкритий музей, який би відобразив Січ у цілому: військові укріплення, військові склепи, запорізьку церкву, запорізькі курені тощо. Словом, плян намічено великий і всеохоплюючий. Постанова ця ухвалена 18 вересня 1965 року. Від того часу минуло вже 12 років, а нічого досі не тільки не зроблено, але й не почато. Та чи й почнеться коли? Головне, постанова є. "Ось коли б потрібна була наша допомога "світовому пролетаріятові" в його боротьбі з капіталізмом, — тоді знайшлися б і час, і гроші, а Хортиця може почекати"...

А покищо Хортиця красується своєю природою, і лише ті залишки, що наші вороги не змогли знищити, і їх зберегла природа, нагадують нам славні часи української минувшини, та в дніпрових хвилях, що обливають береги і скелі Хортиці, вчувається нам чарівна казка про минулі давні часи...

Віталій БЕНДЕР

ЗЕМЛЯ ДОНЕЦЬКА

Стрімкі терикони),*
Чорнота димів,
Хвацькі коногони,
Паротягів спів.
Поспішають люди,
А гудок як бас:
Кличе їх з усюди —
Це і є Донбас.

Димарі і крани,
Валів обручі,
Ранками — тумани,
Сяйва — уночі.
В підземеллі — лави,
Засипи і газ.
Вечорів заграви —
Вугільний Донбас.

"Стойки", естакади,
Рейки навпростець,
Вигірки горбаті,
Голубий Дінець.
В небі вічно в'ється
Диму чорний пас.
Це — земля донецька,
Вугільний Донбас.

Перелив гармоній
І дівчат пісні,
І шахтарських коней
Погляди сумні.
Щогодинна мужність
Чорнолицих мас,
Висипаний жуїль —
Це і є Донбас.

Де не глянь — все рудні,
Гирла димарів,
І хода могутня
Чорних шахтарів.
Все летить "алюром",
Грима в далині.
Раннього Сосюри
Чарівні пісні

Про вузькі проходні,
Про узвіз стрімкий —
Спогад лиш сьогодні,
Відгомін щемкий!
І, як голос брата,
Чується гудок.
Й бачу сизуватий
Славний "обушок".

Якщо б міг, то серце
Кинув би на схід,
Де шахтарське плем'я,
Де коліс привіт,
Де наш день кується,
Зазира здаля...
Ех, земля донецька,
Золота земля!...

1952

*) Терикон — конусоподібний насип з порожніх (без корисної копалини) порід біля шахти або рудника. — **Ред.**

Леонід ПАВЛЮК

МАРУСЯ

На пероні станції стояв німець. Він час від часу підносив ліву руку і, відсунувши рукав, поглядав на годинник. Потім кидав поглядом по рейках, які бігли, гублячись в далечині. Звідти мусів появитися потяг. В німця за спиною клекотів людський гамір: молодь відправляли в Німеччину. Ридали матері, трусився голос у батьків і, розгублено перебираючи руками, плакали діти.

— Грать! Грать! — кричав німець.

Духова оркестра, яку німці заставили грати, щоб не чути ридання, грала мов несамовита.

В далині показався потяг. З кожною хвилиною його наближення рвалася остання надія, приближалась хвилина розлуки. Оркестра заграла ще голосніше. Німець випрямився і махнув рукою. Між дітьми забігали поліцаї.

— Їде! Їде! — неслося кругом.

Сиплячи іскрами і пускаючи пару, повільно вкотився потяг. Заскреготіли гальма, потяг зупинився.

Наче клітки, глянули відкриті двері вагонів.

Ось поліцай підхопив перший вузол і вкинув його в середину, за ним вштовхнув хлопця років 15-ти, ледве відірвавши його з рук матері, що так і застигла в німому відчаї.

***

— Ну, Марусю, — промовив тремтячим голосом батько.

— Ти в нас одна, хай Бог тебе охороняє. —

Потім міцно притис її голову до своїх грудей і Маруся відчула, як упала їй на обличчя батькова сльоза.

— Грать! Грать! — кричав німець.

Оркестра ще голосніше заграла гопака.

Крики, прокльони, ридання — все змішалося докупи. Потяг наповнявся. Машиніст висунувся з паротягу, глянув назад і протяжне ту...-ту... пронеслося над станцією. Ляснули буфери, заскреготіли колеса і потяг помалу зрушив з місця. По боках вагонів бігли поліцаї, відштовхуючи батьків і матерів від потяга.

В кінці перону всі зупинилися. Потяг набирав швидкість. І коли минув останній вагон, чайкою ойкнула чиясь мати. Вона відштовхнула поліцая і кинулась бігти за потягом. Бігла з наперед простягнутими руками, спотикаючись по шпалах. Два поліцаї кинулись їй навздогін, але наздогнати її не могли. Якась несамовита сила опанувала нею, вона ще довго бігла за потягом, аж поки не впала знесилена.

***

НЕ ЗАБУДЬТЕ
ВІДНОВИТИ
ПЕРЕДПЛАТУ
СВОЄЧАСНО!

Цокотіли колеса. І кожний їхній ритмічний стукіт відбивався гіркою луною в серцях дітей.

Вмостившись на своєму вузлику, Маруся через голови молоді старалася виглянути надвір. Потяг мчав степами Полтавщини. Де-не-де скошене поле, а більшість степу занедбано. Тут пройшла війна. Стояла осінь з глибоким блакитним небом. Запах степу і сухих трав проникав у вагони. Він був такий близький і рідний, що Маруся аж жахнулася від думки, що вона все це залишає. Що ж її чекає на чужині?

Їхали довго і ось, одного ранку, потяг під'їхав до великої станції. Тут їм наказали виходити з вагонів. Молодь інстинктивно трималась разом, але її нахабно розштовхували в різні сторони.

Дівчат відділили і звеліли йти до обведених колючим дротом бараків, які стояли тут же коло станції. Тут проходили санітарний перегляд і розподіл.

— Стрижуть коси, — пронеслось між дівчатами. Маруся з тривогою глянула вперед. Між дівчатами проходжувалась дебела руда німка з мішком і ножицями в руках. Де лише запримітила на дівчині довгу і гарну косу, підходила і тут же, накрутивши косу на руку, ножицями відрізувала її при самій голові.

Закрутивши косу на голові, Маруся запнулася хусткою і старалась уникнути зустрічі з рудою. Вона просунулась до дверей, що вели до другої кімнати. При дверях стояли дві дівчини з нашивкою "OST".

— Пустіть дівчата, — прошепотіла Маруся, — не дам я їй своєї коси. —

— Швидко проходь, — шепнула одна з них.

І коли вже Маруся вскочила до другої кімнати, почула за собою голосного ляпаса. Оглянувшись назад, вона побачила, як руда німка била дівчину рукою по щоках. Потім кинулась до Марусі, здерла з неї хустку і, намотавши косу на руку, відрізала її. Вмерла якась надія в Марусиному серці, зробилось якось байдуже і, ковтаючи сльози, відійшла вона в куток кімнати. Трохи згодом, до кімнати вступив хворобливого вигляду чоловік. Він якось дивно підтрушував плечем і, хапаючи повітря, вигукнув: "Есен, есен!"

Маруся здивовано дивилася на нього.

— Хто він? — запитала вона дівчину, що стояла коло неї. Та зневажливо хмикнула і кинула: "Представник вищої раси, тут майже всі такі остались, ліпших послали на війну".

Після вечері Маруся почула своє прізвище, яке викликала німка. Похапцем зав'язавши хустку на голові, вона взяла свій вузлик і боязко піднялася з місця. Німка ткнула якісь папери "баверу", що стояв на дерев'яній нозі і наказала Марусі йти за ним. Так почався розподіл рабів.

***

Марусині батьки дістали першого листа з Німеччини. Батько довго вертів його в руках, не

наважувався відкрити, і лише на благання дружини сів за стіл і тремтячими руками відкрив листа.

— Дорогі тату і мамо! — писала Маруся.

— Лише тепер я зрозуміла, чому ви так дуже любите Україну. Немає краю кращого як наш і немає кращих людей за наших. Люди тут бездушні звірі. Не мають почуття ні до своїх, ні до чужих. Ходять, як ті автомати, виконуючи щоденну працю. Працюю я у "бавера", це по німецькому господар. Не є він дуже багатий, але має нас аж троє. Ногу загубив десь у нас на Україні. Його жінка — це змія, яка мститься нам за каліцтво чоловіка. І лише війна дає надію на життя. Я часто думаю про вас і про нашу хату, мої дорогі. Прошу Бога, щоб дав мені сили все це перенести і побачитися з вами. Вітайте всіх знайомих, цілую, Маруся.

Руки з листом опустилися на стіл.

— Доню моя, — прошепотів батько, — куди ж ти попалась, моя дитино?

Тихий, розпачливий голос матері пронісся по хаті.

***

Спливали дні, місяці, подібні один на другий: праця, приниження, образи, фізична кара. Одного разу Маруся прибирала в кімнаті і, користуючись відсутністю господині, включила радіо. Якраз оголошували жалобу по армії Паулюса. Маруся жадібно ловила слова диктора і не зауважила господаря, що ввійшов до кімнати. Жахнулася, побачивши його. За це остовців відправляли до концтабору. На її здивування, він лише пильно глянув на неї і вийшов з кімнати, налягаючи всім тілом на свою дерев'яну ногу. Прибравши хутко кімнату, Маруся мотнулася по господарстві, з тривогою поглядаючи на господаря, що кудись збирався.

— Невже донесе, — тривожилась вона.

Під вечір господар вернувся, ведучи за налигач корову.

— Марусю! — Марусю! — гукнув він.

— Ось з України корова, постав у стайню.

Маруся перебрала налигач, не спускаючи погляду з корови, що стояла і обнюхувала незнайомих людей.

— З України — пронеслося мов блискавка. Боляче стиснулося серце у Марусі.

— І тебе привезли, бідненька, — подумала вона і тихенько покликала: "Миню-миню!" Корова глянула на неї своїми великими очима, витягла голову, мукнула і пішла до Марусі.

В стайні Маруся обняла корову за шию і розридалась.

— Рідна моя, — шепотіла вона, — і тебе кати забрали, все везуть: і людей, і тварин, і навіть землю вивозять, щоб вони вже нею накрились на віки...

***

Тяжка щоденна праця відбирала думки. З ранку до вечора Маруся бігала по господарстві і лише пізно вночі, коли натомлені цілоденною працею люди спали, у Марусі поверталися думки до рідного краю, вона бачила себе коло своєї хати. Згадувала своє дитинство і шкільні роки. І наче крадькома, в думках виринав Віктор, її шкільний товариш, санки, що стрімголов летіли вниз і дотик його руки, коли тягли санки на гору. Спільне готування шкільних завдань і перші несміливі думки про майбутнє. Маруся ловила себе на думці, чому вона згадує про Віктора? І виринав він у її спогадах товариський, ласкавий, з усміхненим обличчям, завжди готовий допомогти. Тепер це здавалося лише гарною казкою.

***

...А схід гуркотів. Вночі щось блискало край неба і здушений гуркіт проносився над людьми. Цей клекіт далекого бою в одних пробуджував надію, в інших паралізував страхом і заставляв тривожно поглядати на схід. Вони знали, надходила розплата.

Обставини змінилися, господиня, яка до цього часу бігала і голосно роздавала всім ляпаси по щоках, раптом зробилася ласкава і запобіглива. Вона з тривогою поглядала на робітників. Покращали харчі і перший раз за два роки, господар, під кінець тижня, дав усім по 20 марок.

— Не відкупишся, — шепотіли йому робітинки вслід.

***

Вранці Маруся пішла до корів і, як завжди, до української корови підійшла першої і, обнявши її за шию, притулилась до неї.

— Рідненька моя, — шепотіла вона, — скоро все скінчиться, не зоставлю тебе я тут у цих варварів. Підемо додому. Ось так удвох і підемо, Минька моя, — говорила вона і гладила корову по шиї.

Враз десь зовсім близько пролунали постріли з автоматів, забряжчали гусениці танків, що, ламаючи огорожу, вкотились на подвір'я... І почула Маруся голосні крики господині, постріли...

***

...Війна пронеслась. Одного гарного, травневого ранку можна було бачити дівчину, яка йшла асфальтовою дорогою, ведучи за налигач корову. Це була Маруся. Йшла туди, де збирались такі як вона. В одній руці вузлик, в другій налигач, з "OST"-ом на грудях, вона йшла назустріч новому життю.

За поворотом дороги показалася валка підвід.

— Евакуйовані німці, — промайнула думка. З їхнім приближенням, Маруся побачила, що це не німці, а потім почула українську мову. Чогось перехопило подих і тривожно забилося серце. Маруся зупинилась.

— Що це за люди? — І куди вони їдуть?

З передньої підводи зіскочив молодий хлопець і ламаною німецькою мовою став розпитувати дорогу у прохожих. Чим більше Маруся вдивлялася в того хлопця, тим більше відчувала щось знайоме в його особі.

— Невже Віктор? — пронеслася думка. І, ступивши кілька кроків наперед, Маруся несміло гукнула:

— Віктор?! — хлопець здивовано глянув на неї, потім раптом зблід.

— Маруся! — прошепотів він, кинувшись до неї з простягнутими руками. З возів почали зскакувати люди. Вони обступили їх щільним кільцем і Маруся впізнала декого з них. Це були люди з її села. Запитання і розпити полились з усіх кінців.

Хтось прив'язав корову до воза. Віктор не відривав очей від Марусі і, тримаючи її за руку, тремтячим голосом промовив: "Це просто чудо. Видно наша доля схотіла, щоб ми зустрілись". В Марусі по обличчі текли сльози. Вона їх не витирала, а притулившись до Віктора, відчула, як, разом із сльозами, народжується щось нове, почула себе щасливою і біль пережитого розтоплювався в полум'ї любови.

Підводи рушили з місця. За Вікторовим возом ішла корова з великими очима. І видно було, що й вона відчула себе коло своїх.

ЧИ ЗНАЄТЕ?

1. РУП (Революційну Українську Партію) створено українськими студентами в лютому 1900 р. в місті — (а) Києві, (б) Харкові, (в) Львові.
2. Творцем Української Народньої Партії (створено в 1902 р.) був: (а) М. Міхновський, (б) М. Русов, (в) М. Драгоманов.
3. Автором брошури "Самостійна Україна" (1900 р.) був: (а) Іван Франко, (б) М. Міхновський, (в) Ст. Смаль-Стоцький.
4. Перша світова війна вибухла в липні (а) 1914 р., (б) 1908 р., (в) 1917 р.
5. Царат в Росії повалено 1917 року в (а) лютому місяці, (б) жовтні місяці, (в) листопаді місяці.
6. Українську Центральну Раду, революційний парлямент України, створено — (а) в березні 1917 р., (б) в листопаді 1917 р., (б) 21 січня 1918 р.
7. Головою Української Центральної Ради ввесь час був — (а) проф. М. Грушевський, (б) В. Винниченко, (в) С. Петлюра.
8. Головою Генерального Секретаріяту, уряду за часів Української Центральної Ради, був — (а) Симон Петлюра, (б) Сергій Єфремов, (в) Володимир Винниченко.
9. Українську Народню Республіку (УНР) було проголошено: (а) Першим Універсалом, (б) Третім Універсалом, (в) Четвертим Універсалом.
10. Українську Народню Республіку було проголошено самостійною суверенною державою в січні (а) 1917 р., (б) 1918 р., (в) 1919 р.

(Відповіді дивіться на стор. 24)

Частина учасників-делеґатів з Канади і США на XIX-ій Конвенції Українського Робітничого Союзу, тепер Українського Братського Союзу.

1-ий ряд зліва: П. Родак, В. Родак, О. Хоролець, О. Філімончук, П. Коновал, О. Пошиваник.

2-ий ряд: А. Білоцерківський, Б. Яремченко, О. Ромас, А. Філімончук, Д. Ткачук, М. Хоролець.

...Краще терпіти нестатки і бути веселим, ніж жити в розкошах, не знаючи почуття радости.

Епіктет

Як міль — одягові, а гусінь — дереву, так печаль шкодить серцю людини.

Соломон

Слухайте радіопередачу ОДУМ-у

"МОЛОДА УКРАЇНА"

з радіовисильні

CHIN НА ХВИЛЯХ FM 101

в Торонто

КОЖНОЇ СУБОТИ

від 6:00 до 6:30 вечора

Керівництво:

Головна Виховна Рада Коша Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді.

Відповіді до загадок друковані на юнодумівській сторінці:

Поріг — пиріг. Банка — кабан.

Микола ПРИХОДЬКО

ЮВІЛЕЙНА ПЛИТА БАНДУРИСТІВ

Ще 1918 року народилася в Києві Капеля Бандуристів, що через усі зміни персонального складу й через усі лихоліття на Україні й пізніше в німецькому концентракові, вижила, опинилася, нарешті, на землі Вашінґтона, з ім'ям Тараса Шевченка на своєму жовто-блакитному прапорі. З нагоди того буряного 60-ліття, випустила тепер Капеля в світ свою, 18-ту за рахунком, ювілейну плиту.

На її обкладинці — наш оригінальний, орнаментально-стильний Едвард Козак. Хто його не любить? Відійдете на два кроки від тієї обкладинки й маєте враження, що то наша Великодня писанка, з козаком Мамаєм у центрі, що пригорнувся чутливим серцем до бандури. Не плянував той Мамай ніколи змарніти, бо намалював його Козак з дебелими руками й ногами у сап'янцях.

Не зважаючи на те, що "Віє метелиця, крутиться, мелеться..." поїхав я до Торонта на цьогорічний Фестиваль Української Молоді. Григорій Китастий із журі того Фестивалю спокусив: "Везу тобі нашу нову плиту, приїжджай!" Не шкодую, що поїхав, — омолодилося моє серце і з тими юними учасниками Фестивалю, народженими вже в Канаді й Америці і з тією чудовою ювілейною плитою бандуристів. Грав її дома чотири рази.

Новина на плиті: на всю першу сторінку — мелодійна симфонія бандур, без співу, скомпонована майстерно з ліричних гармонізацій нашого неповторного Миколи Леонтовича й оригінальної композиції Григорія Китастого "Гомін Степів". Ще не було ні тут, ні на плитах бандуристів з України такого оригінального запису. Слухаєш той Гомін Степів і уявляєш інтуїтивно, що їде безлюдним степом Олегова Дружина, в кованих кольчугах, із списами — встановити Київського щита на воротях Царгороду; чи козаки з шаблями, на конях, на турка, Херсонським степом, поміж травами, що й вершника на коні не видно за ними. І розбігаються полохливо навколо степові перепілки, на підструнках бандур. Послухайте самі, матимете напевно таке ж враження, як і я. І не тільки, як ми з вами, старші, що були колись на таких степах. Казали мені батьки, що їхні молоді, народжені вже тут, бандуристи або танцюристи — наставляють усе голку на той Гомін Степів, що аж захрип уже трохи.

Марія Критюк, 16-літня юначка з капелі бандуристів ім. Г. Хоткевича, так чудово заграла той Голос Степів на Торонтонському Фестивалі Молоді, що подумав би — Китастий грає, — заплющивши очі. Захопилося молоде серце мелодією Козацької Батьківщини.

Сидів поруч мене на тому Фестивалі земляк, що був минулого літа на Україні. Казав мені, що не купиш бандуру на Україні, хіба в тій крамниці, що продає за "тверду валюту" туристам. Небезпечний патріотичний той інструмент на Україні, за московськими інструкціями. Але тут, у Канаді, бандури з України продає так звана "Українська (читай Московська) Книга", десь по 200 дол. "твердої валюти", потрібної на розбудову "непереможної Червоної армії" проти Канади й Америки. Двох зайців заразом хотять убити: не поширювати того "крамольного" інструменту на Україні й заробити за нього поза океаном. Не знати, чи виплатиться така "наймудріша" брежньовська політика, особливо як послухаєш, приміром, такого 15-літнього Романа Демеда, що дістав першу премію на цьому торонтонському Фестивалі зі своїм дивовижним надхненням до прадідівської бандури. А таких як він, і таких молодих, патріотичних, що вибухнули буйними паростками в 60-літній Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, на цьому вже континенті, маємо сотні. Виростили їх тут Китасті (Григорій, Іван, Петро); Євген Цюра; Петро Потапенко (славний диригент дівочої Капелі бандуристок), Микола Лісківський — сьогоднішні, вже посизілі, ветерани Київської Капелі Бандуристів. Многії літа їм, що не забули, поза щоденними турботами, засіяти свій славний хист серед нашого молодого покоління тут. "Побачимо", сказав сліпий; "Почуємо", озвавсь глухий. Може й тут, з того юного насіння, виросте гайдамацька, молода, університетська сила на оборону нашої Батьківщини проти московського колоніялізму на "Нашій, не своїй землі!"...

На другій стороні тієї ювілейної плити Бандуристів — шість повнозвучних пісень Капелі, в супроводі бандур: "Нечай" (улюблена пісня нашого славного, покійного Нестора Городовенка); "Діду мій Дударику" (Леонтовича, що до його століття присвячено цю плиту); "Взяв би я бандуру" (з заспівом ультра-басу Володимира Тисовського, що не знати чи заспіває ще так після своєї трагедії на дорозі); "Казала дівчина" (чудова, грайлива інтерпретація Петра Потапенка, з батьківською порадою: 'живи сину, та вважай — молодиць не зачіпай'. Мабуть бандуристи сердиті будуть на нього за таку пуританську пораду); "Лебеді" (чудова оригінальна композиція Григорія Китастого, із заспівом нашого Карузо, адвоката з Клівленду, Юрія Оришкевича. Люблю його спів — сердечний, запальний і дивуюся, що стільки втрачає легкого адвокатського заробітку, мандруючи з бандуристами. Серце таке українське має, дай йому, Боже, здоров'я); і, нарешті, пісня про великий гріх тим, що залицяються до своєї куми. Звучить та пісня так щиро, ніби й справді наші бандуристи бояться того смертельного гріха.

Взагалі, — чудова плита і для нас, однолітків з такими як Китастий, Потапенко, Цюра, Півко

й інші ветерани з Капелі, а особливо для наших горобенят, що туляться ще під батьківськими стріхами; що мають такий, здається, несподіваний, пієтичний сентимент і до бандури, і до Авраменківського динамічного, кольорового поля на цьому континенті, що безперечно врятували нам багато юних від темних манівців.

Батьки! Купіть цю плиту негайно для ваших юних і не народжених ще нащадків України. Оплатиться вона вам сторицею.

Плиту можете виписати просто від капелі, за 6 долярів на адресу:

Ukrainian Bandurists Chorus
P. O. Box 119
Hamtramck-Detroit 12, Mich., USA

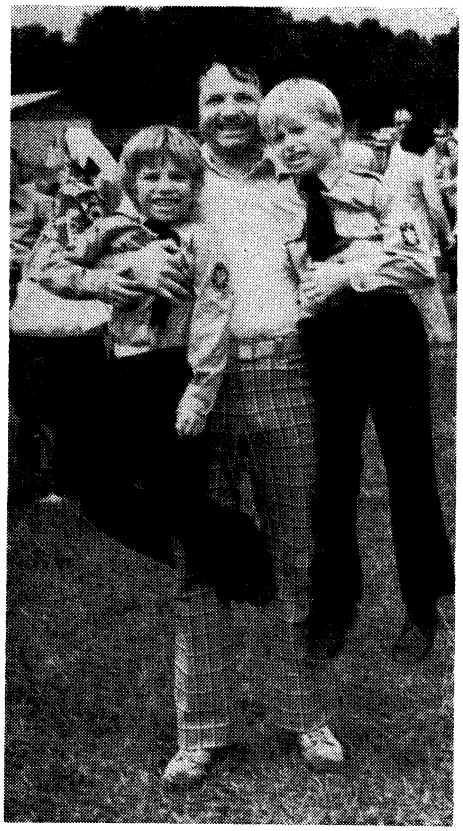

Михайло Сеник із Ошави, Канада, привіз своїх синів одумівців Марка (сміється) і Павлика на табір ОДУМ-у. Оселя "Україна". Літо 1977 р.

КУПУЙТЕ
ДОВГОГРАЮЧУ ПЛАСТИНКУ
СТРУННОГО АНСАМБЛЮ ОДУМ-У
В ЧІКАҐО

в членів управи філії за 6.00 дол., або поштою, висилаючи чек на 6.75 дол. на адресу:

The ODUM String Ensemble
3939 No. Ridgeway
Chicago, Illinois 60618, USA

ТАБОРИ ОДУМ-У
в літнім сезоні 1978 року

оселя ОДУМ-у "КИЇВ", Аккорд, Нью Йорк

а) Відпочинково-виховні табори для молоді віком від 7 до 14 років життя — **від 1-го до 22-го липня.**

б) Мандрівничий табір для юнацтва віком 16 й вище — **від 22-го до 29-го липня**

в) Табір українознавства й вдосконалення гри на бандурі для молоді 14 років й вище — **від 29-го липня до 12-го серпня**

г) Табір II-ої одумівської проби — **від 12-го до 26-го серпня**

МІННЕСОТА — Виховно-відпочинковий табір

30-го липня до 12-го серпня (два тижні)
Сіблей Стейт Парк у штаті Міннесота, США

За дальшими інформаціями про літні табори треба звертатися до місцевих управ ОДУМ-у або:

США — Оселя "Київ":
ODUM Center
P. O. Box 40, RFD No. 1
Accord, N. Y. 12404, USA

США — Міннесота:

4004 Roanoke Circle
Minneapolis, Minn. 55422, USA

ВИХОВНО-ВІДПОЧИНКОВИЙ ТАБІР ЮНОГО ОДУМ-У В КАНАДІ

відбудеться цього року

від 23-го липня до 6-го серпня

на одумівській Оселі "Україна"

Дорчестер, Онт., біля Лондону, Канада.

За інформаціями та аплікаціями звертатися:

ODUM CAMP

827 Indian Rd., Mississauga, Ont.
L5H 1R4 Tel. 274-2249

Одумівський танцювальний ансамбль "Веснянка", який виступить на концерті під час Зустрічі ОДУМ-у в неділю 3-го вересня ц.р. на оселі "Україна". Керівник ансамблю — Микола Балдецький.

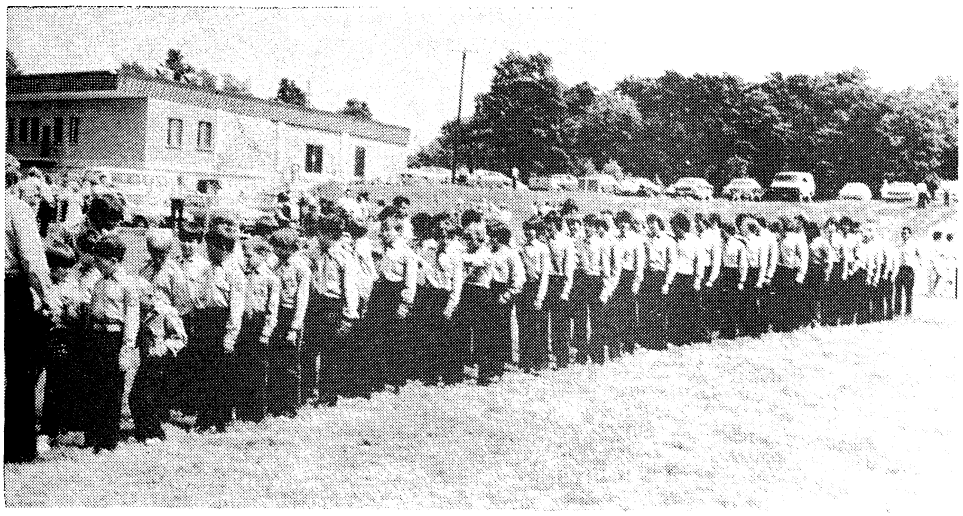

Хлоп'ячі відділи готуються до дефіляди на одумівській зустрічі.

Оселя "Україна", 3-го липня 1977 року.

Молодші гуртки одумівців з виховниками біля будинку оселі "Україна".

Літо, 1977 року.

"Віднині Українська Народня Республіка стає самостійною, від нікого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу".

Із 4-го Універсалу УЦРади 22 січня 1918 р.

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у

США Й КАНАДИ З УКРАЇНСЬКИМ ГРОМАДЯНСТВОМ

ПРИСВЯЧЕНА

60-ЛІТТЮ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РЕСПУБЛІКИ

відбудеться

1, 2 і 3-го вересня 1978 р. на оселі ОДУМ-у

В ЛОНДОН - ДОРЧЕСТЕР, КАНАДА

ПРОГРАМА ЗУСТРІЧІ:

П'ЯТНИЦЯ, 1-го вересня:

по обіді: Товариська зустріч одумівців

СУБОТА, 2-го вересня:

Міжфіліяльні спортові змагання з відбиванки та легкої атлетики від 10-ої години ранку.

О 6-ій годині вечора в залі оселі ОДУМ-у "УКРАЇНА"

БЕНКЕТ І ЗАБАВА

НЕДІЛЯ, 3-го вересня:

Зустріч одумівців з українським громадянством

О 9:30 годині ранку: Польова Служба Божа

Спільний ОДУМівський обід • Дефіляда ОДУМівських відділів

КОНЦЕРТ ОДУМІВСЬКИХ МИСТЕЦЬКИХ ГРУП

з Торонто, Чікаго, Клівленду, Міннеаполіс-Ст. Пол, Детройту, Лондону, Ст. Кетеринс та інших міст США і Канади.

— ВЕСЕЛА ВАТРА —

По докладніші інформації звертайтесь до місцевих філій ОДУМ-у і відділів ТОП-у.

Телефони в Лондоні: 681-7468 і 653-2177, в Торонто: 444-3042

ЗАКЛИКАЄМО ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ДО УЧАСТИ.

КОМІТЕТ

Охтиз ДЗИЗ

СТЕПАН ПІДКОВА ВЛАСНОЮ ПЕРСОНОЮ ОБ'ЯВИВСЬ!

Недавно пошта привезла мені книжку в синій обкладинці, а на тій обкладинці надруковано: "Степан Підкова, ЖАРТИ ЖАРТАМИ, збірка фейлетонів, Детройт, США, 1977".—"Хм, — подумав я. — Що воно за Підкова? Був колись козацький ватажок з таким прізвищем, але ж він фейлетонів не писав, а з турками воював"... Розгорнув я книжку, дивлюсь: аж на першій, білій сторінці власноручний напис-присвята пером живого сучасника, що підписався ось так: "Символ щастя С. Підкова". І дата: "24. 1. 78". Ще більше я переконався в тому, що це мій, Охтизів Дзизів, сучасник, ба й близький земляк, що виріс у м. Січеславі, коли прочитав увідну статтю "Життя і творчість Степана Підкови", підписану ініціялами "Д. К.". З цієї статті я довідався, що Степан Підкова почав писати ще на Україні 1929 року. Але вже 1931 р. "батько" Сталін післав його пасти білих ведмедів, копати канал Москва-Волга і виконувати інші такі хоч і важливі для "хазяїна неосяжної батьківщини" завдання, але не дуже сприятливі для літературної творчости. Аж тоді, як Україну "визволив" Гітлер, Степан Підкова відновив свою літературну творчість, — "восени 1941 р.", як написано в статті. Згідно з статтею Д. К., він після цього начебто вже й не вгавав, писав аж до моменту видання цієї книжки. Та коли я прочитав твори цієї книжки, то в мене склалося таке враження, що розцвіт його творчости припадає на таборовий період у Німеччині, а коли він переселився до Америки, то ця його "жвавість" значно увільнилася. А від добрих людей я довідався, що в Америці, як і всім нам напочатку в цій країні, йому було не до писання: він багато років доїв аж 19 корів. Не власноручно, а за допомогою американської техніки, але доїв і, мабуть, годував тих корів. Ну, а це навряд чи сприяло його літературній творчості. І оце аж тепер, вийшовши на пенсію, він знову взявся за перо та зібрав давніш написані твори в книжку чи, як я написав у заголовку, "власною персоною об'явився". І з цим треба його привітати, бо тільки так письменник стає письменником, стає помітною для суспільства творчою одиницею, а поки його твори розкидані по газетах чи журналах, то є тільки газети та журнали з різними співробітниками...

З огляду на життєпис Степана Підкови (виріс у м. Січеславі) та тематику його творів найбільше, на мою думку, годилося б писати рецензію на цю книжку Василеві Чапленкові. Адже вони обидва однаково "грілися" під сонцем сталінської — будь вона тричі проклята! — конституції, а через те Чапленко найкраще міг би зрозуміти характер Степанових Підковиних творів і відповідно їх оцінити. На жаль, критик В. Чапленко не обзивається, а тому спробую я, нікому невідомий Охтиз Дзиз, якось з'ясувати, якої літературної вартости зібрані в цій книжці твори.

Передусім: *який загальний характер* цієї збірки чи, власне, зібраних у ній творів? На цей характер є вже натяк у самій назві книжки "Жар-

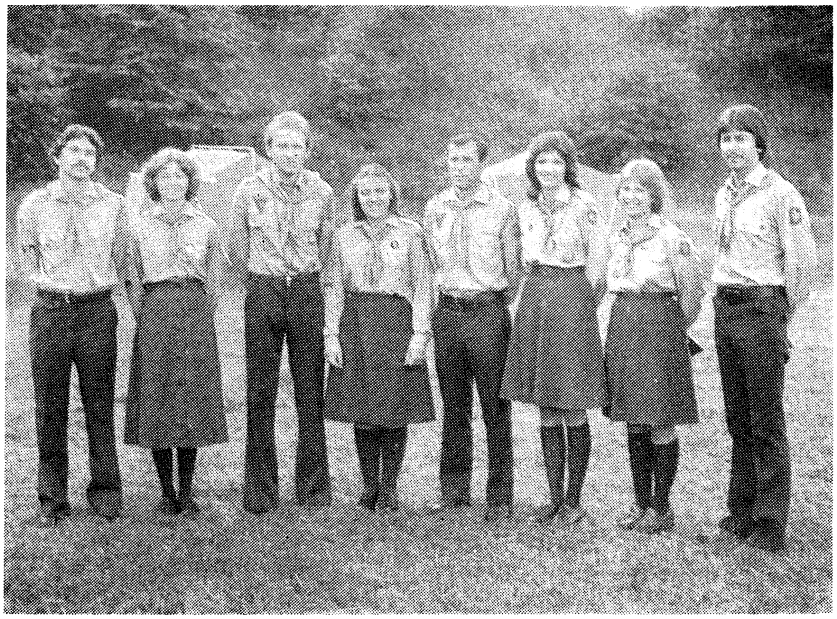

Частина команди 12-го табору виховників, зліва направо: Андрій Шевченко, Орися Завертайло, Юрій Криволап, Віра Коновал, Віктор Педенко (комендант), Оленка Багнівська, Лариса Яскевич і Микола Фурсик.

Оселя "Україна", 24 червня 1978 року.

ти жартами"... Три крапки після цієї назви поставив я на позначення того, що це тільки частина народного дотепу, а відсутність цих крапок на обкладинці можна, либонь, пояснити поліграфічними міркуваннями: друкарі на титульних сторінках, звичайно, ніяких знаків не ставлять. А сам автор не дав цілости цього дотепу з огляду, мабуть, на осіб жіночої статі як можливих читачок його книжки. Я також не відважуюсь цілости цього дотепу подати, — для цього треба бути т. зв. модерністом. Але ці "жарти" не тільки жарти, як це правильно й висловлено в англійськім перекладі цього заголовка.

З боку *форми творів* під назвою стоїть невідповідний для характеру збірки підзаголовок "Збірка фейлетонів": цей підзаголовок збіднює літературну вартість уміщених у ній творів. "Фейлетон" (а до цього слова в газетах звичайно додають ще слово "малий" — "малий фейлетон") — це газетно-публіцистичний жанр. А що нормальні газети — це щоденні видання, то й життя фейлетона кінчається разом із заходом сонця того дня, коли його надруковано. До речі буде відзначити, що й автор у своїх текстах не називає їх "фейлетонами", а тільки "гумореска-ми". А гумореска — це вже літературний жанр, і вона може жити так довго, як довго не вмирає мова, якою вона написана, ба й пізніше, якщо вона написана так, що її варто перекладати на інші мови. Розрізнює ці два жанри передусім тематика: у фейлетонах — минуща "злоба дня", а в гумореснах, як також і в сатиричних її різновидах, — теми історичної значности. У збірці Степана Підкови великою мірою переважають гумореснки й сатиричні твори великої історичної ваги, бо в них автор здебільша викриває більшовицьку дійність у т. зв. Радянському Союзі. Це, справді, літературні твори.

Але якого рівня їхня літературна, мистецька якість? Не зважаючи на те, що здебільшого невеликі розміром твори, вони, за малим вийнятком, (є в нього навіть одно- чи двореченневі "мікромани", дрібні жарти), побудовані *сюжетно,* часто навіть з характерним для новелі несподіваним закінченням. (Тим то цілком слушно і автор увідної статті ужив у своїм тексті назви "новеля"). А такі твори, як "Джіні-рікша", "На родінє", "Про що ніхто не знає", розміром по 10 сторінок, можна навіть уважати малими *повістками* (не плутати з судовими викликами — повістками: різниця між цими словами в наголосах), а сам автор третю з цих речей назвав навіть "історичним романом" (хоч у гумористичному тільки значенні). Та найбільшою їхньою літературно-мистецькою ознакою є те, що автор хоч і виходить з певних реальних передумов — з дійсности, але кістяк і "тіло" свого писання *творить,* надхненно *вигадує* сюжетні ситуації й *образи персонажів,* надаючи тим і тим *правдоподібної типовости.* А це ж, згідно з Арістотелем, і є ознака мистецької творчости. На доказ його здібності *вигадувати, творити* можна б проаналізувати не один твір з його збірки, але за браком місця я розгляну в такому сенсі тільки один, але дуже показовий у цьому розумінні — "На родінє", з його дуже важливим для даного завдання підзаголовком "В альбом *легковірним*". Що цей підзаголовок означає, читач може зрозуміти (як зрозумів і я), тільки дочитавши цей твір до кінця. Але для цього треба запам'ятати в процесі читання те, що написано в розділі другому, початок якого позначено трьома зірочками (в цьому тексті є ще два розділи, які треба було позначити зірочками, але друкар, на жаль, цього не зробив), — розмову з редактором газ. "Свобода". Редактор "Свободи" каже: "Пане Підково, бігме, я вже не розберу, де в вас починається гумореска, а кінчаються факти" (стор. 103). А після цього, на стор. 104, посередині, там, де мали б стояти три зірки, реченням "Зі мною в консуляті товариші поводились дуже коректно"... починається *гумореска,* а далі й "жива" "радянська" дійсність на "батьківщині" ("на родінє"), і читач тільки аж на стор. 110, трохи нижче, ніж посередині, де також мали б стояти три зірочки і де починається останній розділ речення "У редакції тихо-тихо"..., довідується, що все те повернення на "батьківщину" було тільки *творчою вигадкою* Степана Підкови. А наприкінці твору автор пише: — "Оце вам і гумореска, і факт! — відпсвів Підкова і поклав на стіл свій черговий рукопис".

Якщо мати на увазі *стиль* творів Степана Підкови у широкому розумінні цього терміну, в розумінні засобів, методу творення його *образів,* то це *ґротеск.* Його персонажі химерні, такі, як у малярстві шаржі й карикатури. Та й не тільки людські персонажі наповнюють своїми "рухами" та пригодами його твори, а й тварини та птахи ("Обіцянки до 19-го з'їзду Компартії", "Микита Козуля"). Але було б помилкою думати, що ґротеск — щось таке, як дитячі казки, тобто щось відірване від дійсности, — ні, як я сказав вище, це таки дійсність. Тим то літературознавець В. Чапленко і включив також ґротеск у свій збагачений *реалізм* (його теоретична ст. "Збагачена дійсність", ж. "Сьогодні" ч. 1, 1947 р., Авґсбурґ). Ґротеск — дуже вдячний засіб у гумористиці, і Степан Підкова користується ним, можна сказати, віртуозно. Звичайно, може бути й суто реалістичний гумор, як це маємо в американця О. Генрі, в А. Чехова, у С. Васильченка, у В. Винниченка ("Умірковапий та щирий", "На лоні природи"), В. Чапленка ("Бибикові пригоди в Америці", "Спасенне божевілля" тощо). Є реалістичні гумореснки і в Степана Підкови ("Кому краще?")...

Як майстер *діялогу,* користується Підкова й драматичною формою, а також віршами (хоч вони в нього й не дуже досконалі).

Але характеристика Підковиної творчости була б не повна, якби я не сказав про його надзвичайну здібність користуватися мовним матеріялом, про його *мовостиль.* Можна навіть сказати, що він грає на мові, як на цимбалах видзвонює. Так звана *гра слів* — у нього звичайне явище, особливо ж яскрава тоді, коли він орудує утертими до нудоти "радянськими" казенними висловами. Ось спочатку із "Голосу Америки", на доказ проросійської в ньому "пильности". Коли український автор приносить статтю про мо-

сковський комунізм на Україні, то його передусім запитують: "А ви не *сепаратист?*" А той "відгукується": "Ні, я за фахом тесляр. Правда, колись на *сепараторі* в бавера молоко віяв". Приклад з "радянської" дійсности: *"Сєм'я* у вас єсть?" — "Мав *сім'я"*, але забрали до колгоспу на засівматеріял". Є й про німців: "Казав колись на інших "унтерменш", а тепер сам виглядає на *ще менш"*. Чудово використовує Степан Підкова й крики тварин та птахів, як от у гуморесці "Микита Козуля", де він зробив гру слів і з "Микити" та жаб'ячого кректання. Використав він і різноманітний матеріял — польський, німецький, російський...

Але тут я, Охтиз Дзиз, мушу схаменутись, згадавши, що мовознавець В. Чапленко за *мову* не погладить Степана Підкову по голівці. "Ей, земляче Підково! — гукне він. — Невже ви забули, як у дитинстві бігали *наввипередки* з своїми однолітками? Ні? Так чому ж ви пишете "догнати й *перегнати?* Та й інших непотрібних русизмів у вас сила-силенна. А крім того, звідки у вас галицькі льокалізми? Ай-ай-ай! І як вам не соромно?" Та й на друкарів та коректора хоч пальцем насвариться. Правда, у статті "Межі й можливості мовостилю" він писав, що для *геніїв* чистота мови необов'язкова. А Степан Підкова з такої породи: "народжений гуморист". Тільки... якби не оті 19 корів, що схрумали разом із соєю чи сіном і багато його років у вільному для творчости світі трохи чи не так, як колись 12 худих єгипетських корів пожерли 12 ситих... Ну, але добре, що Степан Підкова хоч цією однією книжкою об'явився. А читачі тепер реготатимуться собі на здоров'я. Їй-же-ти-Богу! А *підкова ж* іще *символ щастя...**)

ПАНОРАМА НОВИН

УКРАЇНА НА ЛЯЙПЦІҐСЬКОМУ ЯРМАРКУ

19 березня ц.р. в Ляйпціґу (Німецька Демократична Республіка) закінчився міжнародній ярмарок, на якому радянський економічний, науковий та культурний потенціял представляла Україна.

Експозиція України займала 1000 квадратових метрів, на яких розміщено було близько 1.500 виробів. Центральне місце відведено паливно-енерґетичній, металюрґійній та машино-будівельній промисловості. В інформаціях подано, що Україна дає понад 40 проц. всесоюзного виробництва сталі і прокату, третину вугілля, що в Україні розвинені всі найважливіші галузі машинобудування — випускаються літаки й океанські судна, магістральні тепловози і вагони, трактори і комбайни, електричні мікроскопи і телевізори, компютори і штучні алмази.

На ярмарку широко представлено продукцію українських верстатобудівельників та електротехнічної промисловости. Відомо, що Україна є головним постачальником трансформаторів і автотрансформаторів для атомних, теплових і гідроелектростанцій, а також ліній електропередач і надвисокої напруги.

Багатою була експозиція України в ділянці науки. Широко показано роботи всесвітньо відомого Інституту електрозварювання ім. Є. Патона АН УРСР, який виконує функції координаційного центру країн — членів Ради економічної взаємодопомоги у справі зварювання. Значне місце було відведено експонатам Інституту надтвердих матеріялів АН України, з-поміж яких показано інструмент для різання, виготовлений із синтетичних алмазів. Українські вчені поклали початок промисловому виробництву синтетичних алмазів в СРСР.

Харківський фізико-технічний інститут наднизьких температур демонстрував кріогенну медичну техніку, сучасний електрокардіограф, переносний електрокардіоскоп на інтеґральних схемах та іншу апаратуру.

Українська експозиція була гарно оформлена. Декорували її відомі майстри народньої творчости з українського села Петриківки.

ЮРІЯ ОРЛОВА ЗАСУДЖЕНО НА 12 РОКІВ

15 травня ц.р. в Москві розпочався суд над дисидентом Юрієм Орловим, основником московської групи нагляду за виконанням Гельсінкської угоди.

Ю. Орлова радянський уряд обвинуватив в антирадянській діяльності. В судову залю допустили лише дружину обвинуваченого, Ірину Орлову, двох синів — Дімітрія і Александра, і біля п'ятдесяти слухачів, старанно підібраних органами КҐБ. Академіка Андрея Сахарова, відомого дисидента, а також кореспондентів преси вільних країн — в судову залю не впустили.

17 травня голова суду Валентіна Любенцова оголосила вирок, яким Юрія Орлова засуджено на сім років ув'язнення і п'ять років заслання на Далекий Схід Радянського Союзу.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧЛЕНІВ АДАДЕМІЇ НАУК УРСР

У Києві відбулися загальні збори українських учених, на яких зроблено підсумки діяльности

*) Від Редакції: Книжку "Жарти жартами" можна замовляти в автора за 5 долярів. Авторова адреса:

Stepan Pidkova
27 Adeline Street
New Haven, Conn. 06519, USA

Академії Наук УРСР за 1977 рік та обговорено завдання, які стоять перед ученими в цьому році.

В установах академії працює тепер близько 68 тисяч чоловік, в тому числі 339 академіків і членів кореспондентів АН УРСР, 965 докторів і 6403 кандидати наук.

Інститути Академії Наук України беруть участь у виконанні 90 програм і 9 планів науково-дослідницьких і дослідно-конструкторських робіт з найважливіших проблем загальносоюзного значення.

Президентом Академії Наук УРСР знову вибрано академіка Б. Патона, а віцепрезидентами — академіків Ф. Бабичева В. Глушкова, К. Ситника, В. Трефілова і П. Тронька.

ХОР ІМ. О. КОШИЦЯ З ВІННІПЕҐУ ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

У другій половині березня ц.р. на запрошення радянського товариства "Україна", український хор ім. О. Кошиця з Вінніпеґу відвідав Україну і дав там концерти в Києві, Тернополі і у Львові. Слухачі скрізь тепло вітали гостей з Канади. В хорі 65 співаків, диригент — Володимир Климків, учень славного Олександра Кошиця.

Перед поверненням до Канади, ввесь хор відвідав могилу Тараса Шевченка в Каневі. Голова хору Ірина Кравчук і художній керівник Володимир Климків поклали корзинку з квітами до підніжжя пам'ятника на могилі Тараса Шевченка. Яскраві квіти оповила стрічка з написом: "Безсмертному генієві і кобзареві українського народу Т. Г. Шевченкові від хору ім. Олександра Кошиця з Вінніпеґу (Канада)".

"З далеких степів Канади, — сказала Ірина Кравчук, — прибули ми через моря і океани до тебе, поете й батьку Тарасе, з доземним поклоном, з подякою за твоє віще слово, яке жевріє в сотнях тисяч сердець українців Канади. Воно зродило у нас, співаків хору імени Олександра Кошиця, любов до рідної мови, до рідної пісні. Разом з нашим поклоном, прийми від нас оці квіти".

На могилі хор проспівав "Заповіт" і "Реве та стогне Дніпр широкий...".

ВЧЕНІ США БОЙКОТУЮТЬ РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ

Бойкот Радянського Союзу американськими вченими, обуреними процесом дисидента Юрія Орлова, набрав широкого розміру.

29 травня відмовилися їхати до СРСР 11 фахівців по дослідженні пістряка (рака), які мали взяти участь в обміні досвідом з радянськими вченими в галузі імунології пістряка. Голова американського інституту по дослідженню пістряка д-р В. Террі заявив, що процес Юрія Орлова створив таку ситуацію, в якій обмін науковими думками став неможливим.

Перед цим відмовилася їхати до СРСР 19-членна делеґація теоретичних фізиків і шість ядерних фізиків, які мали відвідати радянські лябораторії в семи містах. Відмовились також від поїздки до Радянського Союзу два визначні американські фізики — професор Гарвардського університету Ніколас Блюмберґен і президент Ньюйоркського Сіті коледжу — Роберт Маршак.

НАГОРОДА ДОКТОРА ПЕТРА ШАЄНКА

Доктор Петро Шаєнко одержав від Військово-Морської Служби США нагороду за "видатну майстерність на науковому полі".

Ще в 1975 році д-р П. Шаєнко подав внесення на одержання патенту на сконструйований ним оптичний гідрофон, у якому світло модулюється зовнішнім звуковим тиском.

Відтоді д-р Шаєнко не тільки

Гурток "Завзяті козаки"

Зліва направо: Василь Корець (заступник), Михайло Лебединський, Володимир Вакуловський, Віктор Мирон, Тарас Родак, Тарас Корець, Петро Коваль, Віктор Ліщина (виховник). Торонто 1978.

Фото Ів. Корця

Учасники 12-го табору виховників на молебні. Править о. прот. М. Фляк.

Оселя "Україна", 24-го червня 1978 року.

удосконалив конструкцію свого винаходу, але й покращив самий виріб та процедуру його перевірки так, що тепер стало можливим скоро і дешевше виробляти оптичні гідрофони, які перевищують своєю якістю звичайні гідрофони.

Нам приємно подати нашим читачам цю новинку, бо д-р П. Шаєнко ще в 1953 році був одним із засновників філії ОДУМ-у в Детройті і активним діячем організацій демократичного напрямку.

Виїхавши з Детройту в місцевість меншого скупчення українців, інж. д-р Шаєнко ввесь час був і є передплатником "Молодої України".

Вітаємо д-ра П. Шаєнка з успіхом на науковому полі!

ПОЛТАВСЬКИЙ ВЕЧІР У КЛІВЛЕНДІ

В Клівленді вже ввійшло в традицію кожного року влаштовувати полтавський вечір. Як і попередніх років, в цьому році підготовку до вечора перепровадив спеціяльно вибраний комітет, до якого входили такі полтавці: Іван Мілько (голова), пані М. Адамович (заступник голови), пані Л. Хвиляк (секретар), пані Л. Середа (скарбник), пані О. Клепач, В. Шийка і А. Коваленко (господарчі справи).

Вечір переведено 18-го лютого ц.р. в залі Української Православної церкви св. Володимира в Пармі. Залю приготували до вечора п. О. Стовба і О. Верхівський. Вирізьблений тризуб, запятий полтавським рушником, портрети українських письменників та жовто-блакитні стрічки прикрашували стіни, чудово удекорованої до вечора церковної залі.

На вечорі могло бути не менше 500 осіб, але довелося обмежитися 350 особами, бо на таку кількість розрахована заля. Комітет шкодує, що багато бажаючих не змогли дістати квитків.

За почесним столом сиділи отець О. Ганкевич з паніматкою, отець О. Коваленко з паніматкою і найстарші віком полтавці п. Петро Кошкалда, Корній Галат, пані Л. Усик і К. Піддубна. Вечерю, одною з важливих страв якої були полтавські галушки, благословив о. О. Ганкевич.

Після вечері п. І. Мілько в своїй промові згадав визначних полтавців і мучеників з інших частин України, замордованих комуністами на Соловках, на будівництві Біломорського каналу і по інших таборах московської імперії. Хвилиною мовчанки вшанували присутні пам'ять цих мучеників.

Заступник голови Комітету п-і М. Адамович попросила до слова магістра О. Стовбу, який коротко згадав історію Полтави, її світлі і трагічні сторінки і висловив надію, схвалену оплесками присутніх, що Полтава і Полтавщина були, є і будуть гідними продовжувачами козацької відданости матері-Україні і окупантові не вдасться цю відданість викоренити.

В мистецькій частині виступали: бандурист і композитор маєстро Григорій Китастий, який виконав три пісні, гумористка І. Климовська з Філядельфії. Пан Я. Сідельник, диригент церковного хору, виконав арії з опери "Запорожець за Дунаєм". Пані Олена і панна Віра Коваленко (мати й дочка) виконали декілька пісень. На закінчення мистецької частини виступила "Червона Калина", співоча дівчача одиниця філії ОДУМ-у в Клівленді, яка виконала три пісні.

Цього ж вечора була розіграна льотерія, на яку пані І. Карленко подарувала вишиту сорочку і пані Л. Кичун — картину. Комітет дякує їм за дарунки.

Після цього присутні, велика частина яких була у прекрасно вишитих сорочках та сукнях, ба-

З ОДУМІВСЬКОГО ЖИТТЯ І ПРАЦІ

Референт юнацтва Ліда Лебединська звітує про пра цю Юн. ОДУМ-у. Сидять зліва направо: Л. Ліщина, В. Родак, В. Педенко, О. Харченко і Ф. Білаш. Торонто, 28 травня 1978 р.

Фото Ів. Корця

вилися до 2-ої години ночі. До танців приграваля оркестра А. Колдуна.

Із прибутку від вечора Комітет виділив на православну семінарію 600 дол., на школу українознавства 350 дол. і 1.200 дол. на побудову пам'ятника митрополитові Василеві Липківському. Ініціятива побудови того пам'ятника виходить від наших дітей — одумівців.

Честь і слава їм, що започаткували це велике діло!

Олександер КЛЕПАЧ

ЗАКІНЧЕННЯ ЗИМОВОГО СЕЗОНУ ПРАЦІ З ЮН. ОДУМ-ОМ

Минулі сірі непривітні дні та довгі й холодні зимові ночі, а їм на зміну прийшла весняна свіжість, яка пробудила все з зимової сплячки та оживила всю природу. Все потягнулося на лоно природи на зустріч сонцю й теплу.

Найкраще це відчуває молодь, яка хоче вирватися з неприємних обіймів обридливих стін надвір до волі, до простору.

Не вийнятком серед молоді є й торонтонський ОДУМ, який перед тим, щоб вийти назустріч весні, мусів звітувати батькам про те, що ж було зроблено молоддю протягом усієї довгої зими.

От для цього й було запрошено батьків у неділю, 28-го травня, до одумівської домівки, яку гостинно поручає ОДУМ-ові Катедральна громада святого Володимира в Торонті.

Та не дивлячись на те, що одумівські організатори подбали не лише про звітність, художню частину, а навіть і обід, на цю дуже важливу імпрезу прибуло небагато батьків.

Звітувала про проробленую за зиму працю п-ні Ліда Лебединська — референтка Юного ОДУМ-у, яка в своєму звіті ділово й дуже детально, нічого не пропускаючи, розповіла про все те, що було зроблено та при яких умовах доводилося працювати. З її звіту слухачі довідалися, що праця з Юним ОДУМ-ом зосереджувалася в гуртках: "Волошки", "Червоні маки", "Запорожці", "Гайдамаки", а наймолодші — в гуртку "Соловейки". У кожному гуртку було по 10-12 дітей, а переводили працю з ними виховники - одумівці та їхні помічники. Праця в гуртках була різно-

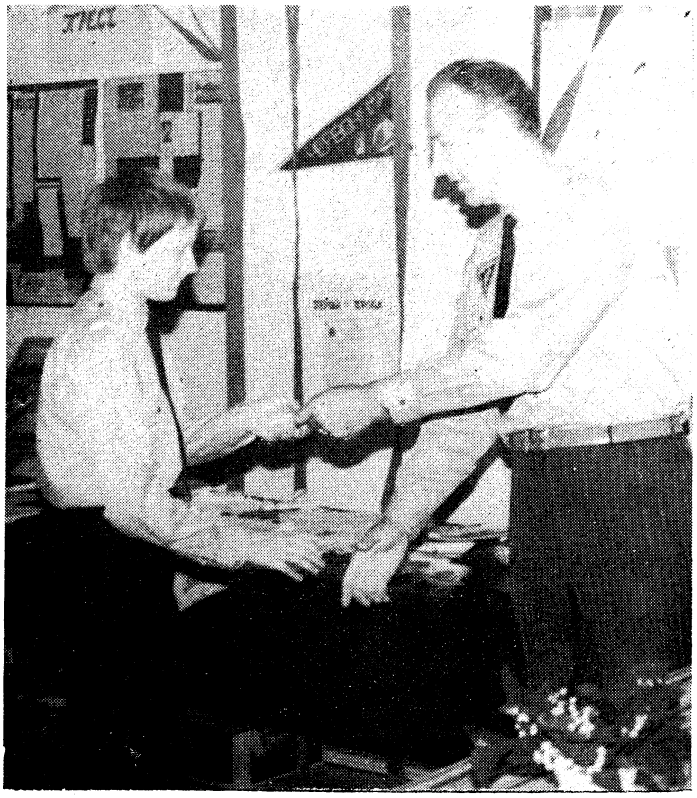

Федір Білаш, голова ТОП-у, дає посвідку Тарасові Корцеві про успішне закінчення курсу з першої допомоги. Тарас також отримав найвищу оцінку з першої одумівської проби.

Фото Ів. Корця

Виховниця Віра Харченко (в однострої) вручає подарунок Лілі Лисенко, інструкторові керамічних робіт.

Фото Ів. Корця

манітна: бесіди, спорт, слухання музики, співи, участь у релігійних та національних святах, ручні роботи з вишивання та кераміки, екскурсії тощо. Юні одумівці готувалися до здачі одумівських проб, вивчали справу першої допомоги, приймали участь у колядуванні під час Різдвяних свят зі зіркою, зробленою ними самими, разом з пластунами приймали участь у відзначенні "Тижня Пласту".

Мабуть тому, що праця з кераміки належить до художньої творчости, шан. прелеґентка окремо відмітила й подякувала Лілі Лисенко, Людмилі Дрозд, Лілі Корнієнко за їхню допомогу в цій праці з юними одумівцями.

І взагалі, в звіті нікого не було залишено поза увагою прелеґентки, всім, кому належало, була висловлена подяка, а вихованкам та деяким юним одумівцям було вручено головою ЦК п. В. Педенком та кошовим на Канаду п. Харченком нагороди.

Одне, про що в звіті було мало згадано — це недбальство значної частини батьків до такої важливої справи, як виховання їхніх дітей в українському дусі, про що саме дбає ОДУМ.

Після звіту було відмічено нагородами тих одумівців, які старанніше працювали з юнаками та юначками, а це були:

Ліля Лисенко, Тарас Ліщина, Віктор Ліщина, Василь Корець, Катя Якута, Катя Тимошенко, Ганнуся Корець, Сузанна Якута, Варвара Антик, Віра Харченко, Василь Головатенко.

Крім того, було вручено відзнаки за здані одумівські проби таким одумівкам та одумівцям: Ліді Юхименко, Каті Якуті, Марійці Красиловець, Тарасові Родаку, Тарасові Корцеві, Михайлу Лебединському, Василеві Корцеві та було вручено посвідки тим, які закінчили курс "першої допомоги", що є обов'язковим для кожного одумівця.

Виставка праць юних одумівців, що була розташована тут на столах, була свідченням того, що було сказано в звіті п-ні Ліди Лебединської, а художня частина у виконанні юних одумівців завершувала імпрезу.

Почалася вона з наймолодших: гурток "Соловейки" проспівав пісню "Женчичок", а Гриць Ґанза продеклямував вірш "Хвостик ніде діти". Гурток "Волошки" продеклямував вірш "Незабутньому".

Завершенням усієї імпрези був виступ одумівського ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича, під керівництвом невтомної п-ні Валі Родак. Вірніше кажучи, це є ансамбль не бандуристів, а бандуристок, бо в його складі з 22-х осіб є лише 6 хлопців, а то все дівчата, а саме: Маркус Оля, Корнієнко Ліля, Ґільчук Марта, Дрозд Таня, Трофимович Наталя, Антик Варвара, Юхименко Ліда, Леся і Таня, Родак Оксана, Шанта Людмила, Світайло Таня, Сабадаш Дебі, Лебединська Наталя, Магденко Ірина, Корець Ганнуся, Наумчук Оля та хлопці: Баран Петро, Корець Тарас, Родак Тарас, Маслівець Андрій, Корець Василь і Бучинський Микола.

Виступ цей був не просто собі точкою в художній частині імпрези, а відзначенням роковин славного нашого бандуриста, засновника капелі бандуристів ім. Тараса Шевченка, яка перебуває

на еміграції, Гната Хоткевича. Про його життя та творчість сказала шан. п-ні Валя Родак та запросила присутніх оглянути виставку, підготовану нею на честь патрона свого ансамблю — Гната Хоткевича. Перед глядачами красувався великий кольоровий портрет Гн. Хоткевича, прикрашений вишитим рушником, а перед ним на столах експонати виставки, які складалися з підручників, книжок, уривків з оповідань, дитячих книжок та читанок, автором яких був Гнат Хоткевич, а серед них і написаний ним підручник гри на бандурі.

В довершення цього, ансамбль юних бандуристів виконав: "Садок вишневий" та "Пісню про Нечая", муз. Гната Хоткевича.

Все це справило дуже приємне враження на присутніх у залі гостей. Говорю гостей, бо серед присутніх мало було батьків тих дітей, які виховуються під наглядом невеликої групи активних і завжди тих самих старших одумівців. Імена їх всім відомі. А де ж решта батьків? Чим вони зайняті в неділю? Які ж ідеали вони ставлять вище ідеалу виховання своїх дітей? А діти бачать і боляче переживають це.

Бунчужний Віктор Ліщина, в своєму виступі на цій імпрезі, звертаючись до батьків, сказав:

"...Я вчуся на першому курсі університету й не маю аж так багато вільного часу для праці з юними одумівцями, але таке несерйозне ставлення батьків до нашої праці знеохочує мене. Мені здається, що дорослим людям справа виховання їхніх дітей в українському дусі мусіла б бути найпершою. Одначе, я бачу, що це не так, і я не певний, які цьому причини: катеджі, лінивство, чи просто недбальство?"

Так, Вікторе, всього потроху, а найбільше недбальства.

Т. Х.

ПОДЯКА ЗА ДАРУНОК

Управа торонтонського відділу ТОП-у висловлює подяку шановним Ользі і Петрові Неліпам за їхній дар в сумі 50 дол. на продовження праці в Юн. ОДУМ-і.

Одноразово управа ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича щиро дякує пані Вірі Яцуті за її пожертву (10 дол.) на розбудову ансамблю.

В ПОШАНІ ГОЛОВНОМУ ОТАМАНОВІ

21-го травня 1978-го року філія ОДУМ-у в Сомерсет-Бавнд Брук влаштувала святочну академію присвячену найвизначнішому державному провідникові нашої доби Симонові Васильовичеві Петлюрі. В той самий день в Церкві —Пам'ятнику відбулася урочиста панахида, в якій одумівська молодь в одностроях і з своїм прапором взяла організовану участь. Після закінчення Служби Божої в залі осередку УПЦ розпочалася академія, яку відкрив І. Павленко СВП, організаційний референт Головної Ради Коша СВ ОДУМ-у в США. В своєму вступному слові він привітав живих свідків-учасників Визвольних змагань під проводом С. В. Петлюри, як Голозного Отамана — між ними Івана Лютого-Лютенка і Дорошенка.

Виховник-Кандидат Ю.ОДУМ-у Оля Попов вміло проводила цілою програмою академії. Голова філії — Андрій Шевченко СВУ у своїй короткій, але змістовній промові звернув спеціяльну увагу на непроминаюче значення праці й дії Головного Отамана С. Петлюри. Він підкреслив, що Петлюра був не лише провідник, але й творець демократичної держави в повному значенні цього слова. Велич Петлюри побудована на безсмертності його ідей, за які він боровся до останнього дня свого життя.

Наймолодші юні одумівці: Леся Павленко, Галя Шульга, Лесик Кальман і Олесь Скиба з дитячою щирістю, теплотою і вмінням виконали деклямації. Коли третє чи четверте покоління віддає пошану українському державному провідникові, то це означає, що наша праця до сьогодні не була марною.

Оля Шевченко й Віра Могила дуже гарно виконали, кожна по одній, точки на фортепіяно. Петрусь Павленко, юний одумівець виконав дуже добре й з чуттям деклямацію на слова Щербака під музику піяніно, яку виконала виховниця Ю.ОДУМ-у Наталя Павленко.

На закінчення, одумівський ансамбль бандуристів прекрасно виконав дві пісні: "Ой із-за гори кам'яної" і "Гей не дивуйтесь". Отаман І. Лютий-Лютенко зі зворушенням подякував молодим виконавцям програми, при тому, подарувавши сто долярів на ОДУМ. Щире спасибі!

Можливо, хтось скаже, що це не була така важлива подія, але кожний з учасників цієї академії виніс цілком інше враження. Ця академія важлива тим, що її підготовила й виконала, цілковито самостійно, молодь, — друге і третє покоління Петлюрівщини. Ціла підготовка провадилася під проводом голови філії Андрія Шевченка, мистецьким керівником програми була Наталя Павленко, а декорацією зайнявся Микола Фурсик. Ми старші одумівці горді з вашої праці і від щирої душі бажаємо вам ще кращих успіхів.

О. Шевченко СВП

БЛАЖ. ПАМ. МИКОЛА КАЛИНИЧЕНКО

(15. III. 1926 — 30. IV. 1978)

У Великодню Неділю ранком, 30-го квітня 1978 року в Чікаго, США, несподівано відійшов у вічність **Микола Трохимович Калиниченко.**

Покійний був активним членом української громади, прихильником ОДУМ-у та свого часу був членом УРДП. Він був також членом парафії св. Софії в Чікаго від її заснування до останньої хвилини свого життя. Микола Трохимович передплачував українську пресу, в тому й журнал "Молода Україна" та газету "Українські вісті".

Опечаленій родині складаємо наші найщиріші співчуття, а покійному — нехай американська земля буде легкою.

Замість квітів на могилу покійного, складаємо на пресовий фонд журнала "Молода Україна" 40 долярів.

Друзі з Мічігану (США)

Сторінка Юного ОДУМу

РІЧКА

Хлюпоче синя річка —
Ой річка, ой ріка!
Юрба нас невеличка,
Зате ж бо гомінка!
І співи тут, і крики,
І радість тут, і сміх,
І співи тут, і сміх,
А вколо, як музики, —
Гурти пташок дзвінких.
І кожна ж то співає,
І кожна поклика:
"Ой небо, ой безкрає.
Ой річка, ой ріка!"

Он рибки затремтіли,
Пливуть із глибини.
Коли б співать уміли,
Співали і вони.
А так за них співає
Компанія лунка:
"Ой небо, ой безкрає,
Ой річка, ой ріка!"

В дитячому садку ми
Пригадуєм той день,
І знов дзвенять нам шуми
Веселих тих пісень.

Хай осінь, хай тумани,
А пісня та дзвінка
Ніяк не перестане:
"Ой річка, ой ріка!"

М. Т. Рильський

ЯК Я ТОПИВСЯ

Ранок. Соняшний, прозорий ранок. Я іду до річки.

Вдома мені радять:

— Іди, та гляди, втопишся — то й додому не приходь.

Цієї поради я точно додержую. Знаю — втоплюся, як же я додому дійду!

Приходжу на річку. Тут гамір і метушня. Сміються... Плигають, поринають, виринають...

Я роздягнувся, пішов на берег і спинився: не знаю, звідки краще плигати.

— Плигай отут, — кажуть хлопці. — Тут тобі буде по коліна.

Я не довго думав, узяв і плигнув.

Коліна поринули і мене за собою потягли.

Посунувся і посунувся, бо не вмію плавати. Говорили ото мені:

"Вчися, Сашко, плавати. Вчися — не пошкодуєш".

А я думаю: хлюпати по воді — хіба це наука?

І ось вам — поринаю на дно. Гребу руками, допомагаю ногами, кручу головою, а воно мене на дно тягне.

Хлопці, які на березі стояли, почали сперечатися:

— Ану, — кажуть, — вирине чи не вирине? Може, й вирине, ноги довгі.

Вони сперечаються, а я почуваю, що потопаю.

— Хлопці, — кричу. — Рятуйте! — кричу. — Потопаю!

— Не кричи, — кажуть, — а то в рот води набереш.

Насилу-насилу врятувався. Виліз і впав на березі.

***

Так ото я й кажу: вчіться плавати. З вишки стрибати, глибоко поринати й майстерно виринати.

О. Ковінька

ЗАГАДКИ

Його переступаєш ти,
Коли виходиш із кімнати.
На "и" заміниш "о" — і мати
Його тобі могла б спекти.

***

Із вас усякий її зна:
Вона — посудина скляна.
Лише складам місця зміни —
Відразу в хлів його гони.

Відповіді шукайте на сторінках цього журналу.

"Пусти мене, мамо, до табору!"

КОЛОМИЙКИ

Ой, немає краю, краю, над ту Верховину!
Там би мені погуляти, хоч одну годину!

КОЛОМИЙКА — це пісня, що має два чотирнадцятискладових рядки.

Іноді зустрічаються коломийки з більшою кількістю рядків. Утворюються вони сполученням двох або кількох дворядкових коломийок. У деяких з них буває по тринадцять чи п'ятнадцять складів у рядку.

Слово "коломийка" походить від назви міста Коломия (тепер Івано-Франківської області), де коломийки, як вважають, почали вперше складатися. Цей вид пісень дуже поширений у західніх областях, проте здавна відомий по всій Україні.

Коломийки виникли як приспівки до танцю, а тому вони мають жвавий танцювальний ритм. В одній з коломийок говориться:

Коломийки заспівати, коломийки грати,
Але ж бо то коломийки добре танцювати.

Серед коломийок є чимало жартівливих, проте більшість з них має серйозний, часом навіть сумний зміст.

(Укр. літ.)

**
*

Хмарки сукні повдягали
Золотаві,
Хмарки коси розчесали
Кучеряві.
Ген за лугом срібним блиском
В'ється річка.
Умивали в ній хмаринки
Білі личка.
І біжать-летять над світом,
Ронять роси.
Вітер хмарки підганяє,
Смика коси.

Оксана Забужко

ЩОБ БУЛО ТЕПЛІШЕ

— Навіщо ти три сонечка
Намалювала, Людо?
— Я так собі подумала:
Нехай тепліше буде!

Борис Слюсар

НЕ МОЖЕ СКАЗАТИ

— Списала в кого ти задачу?
Робила не сама — я ж бачу!
Почервонівши, мов калина,
Говорить вчительці Галина:
— Не можу я цього сказати,
Бо...Катя більш не дасть списати!

Дмитро Солодкий

Відповіді на загадки в ч. 268 "М. У.":

Кошеня — кишеня. Кулак.

Відповіді на "Симон Петлюра" в ч. 268:

Росії. 1879 року. Полтаві. Козацького. Духовній. Священика. Революція. Михайло Грушевський. Комуністи. Симон Петлюра. Еміграцію. 1926 року. Франції. Шварцбарт. Сім.

СТАВАЙТЕ УДІЛОВЦЯМИ ОДУМІВСЬКОЇ ОСЕЛІ "УКРАЇНА"

ОСЕЛЯ ЗНАХОДИТЬСЯ В МІСТЕЧКУ ДОРЧЕСТЕР, ОНТ., БІЛЯ МІСТА ЛОНДОН 1/4 МИЛІ ВІД СИТІ ЛІМІТ.

Це — 110 акрів прекрасно розташованої фарми

ЗА ІНФОРМАЦІЯМИ ПРОСИМО ЗВЕРТАТИСЯ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ ОСЕЛІ:

Лондон: Б. Яремченко	519-681-7468
Торонто: І. Данильченко	416-274-2249
" В. Тимошенко	416-742-3385
Ошава: Ю. Лисик	416-728-2256
" Г. Неліпа	416-533-5135
Гамільтон: М. Ситник	416-527-6327
Ст. Кетеринс: С. Захарчинський	416-527-6327
" А. Озимчак	416-562-7232
Монтреаль: А. Білоцерківський	514-366-1775
Детройт: І. Петруша	313-689-1159
" М. Смик	313-273-7726
Чікаго: О. Коновал	312-259-9207
" П. Коновал	312-259-9076
Бафало: П. Маковський	716-992-9825
" І. Доценко	716-877-3746
Міннеаполіс-Ст. Пол:	
Д-р А. Лисий	612-377-4031
" О. Гуща	612-227-5859
Ґошен-Елкгарт: А. Луценко	219-264-2684
" В. Швець	219-262-1397
Саут Бавнд-Брук: О. Шевченко	201-725-5322
Сомерсет: І. Павленко	201-548-7903
Клівленд: В. Пономаренко	216-661-3773
" Л. Середа	

або пишіть на адресу:

"UKRAINA" VACATION RESORT INC.

P. O. BOX 4432

LONDON, ONTARIO CANADA, N5W 5J2

ALEX ELECTRIC LTD,

ALEX SCHIDOWKA

Industrial — Commercial — Residential

London, Ontario **Tel: 439 - 6747**

Відповіді на питання із стор. 9

1) В Харкові, 2) М. Міхновський, 3) М. Міхновський, 4) 1914 р., 5) в лютому місяці, 6) в березні 1917 р., 7) проф. М. Грушевський, 8) В. Винниченко, 9) Третім Універсалом Української Центральної Ради 20-го листопада 1917 р. 10) 1918 року.

ДО УВАГИ БАНДУРИСТІВ

Якщо ви потребуєте чехол на бандуру, можете замовити його у нас.

Висилайте розмір бандури і 25 дол. завдатку. Повна ціна чохла 40 дол. За два тижні ви дістанете його.

Маю також тверду протекцію для струн.

Замовлення присилати на адресу:

Mr. W. MURHA
17179 Woodbine
Detroit, Mich. 48219, USA
Tel. 1-313-533-7197

Природа вічно живе, рухається, розвивається і разом з тим залишається на місці. Природа постійно міняється, миті не буває в стані спокою.

В. Ґете

N. - J. SPIVAK LTD.

R. R. 1.

LONDON, ONTARIO

(Pre-mix concrete)

КРЕДИТОВИЙ СОЮЗ

- **Платить за різні щадничі пляни 7-8½%**
- **Дає малі і великі. особисті і моргеджові позички, в міру можливостей**
- **Має життєву асекурацію на заощадження до $ 2.000 на позички до $10.000 після вимог КЮМІС**
- **Має чеки особисті даром і для подорожуючих**
- **Приймає оплати за газ, електрику, телефон і воду даром**
- **Дає різні фінансові поради**
- **Дає пашпортові ґарантії**
- **Дає добру, точну, чесну і вчасну обслугу**
- **Дає добрі кредитові звіти**
- **27 років на службі Рідного Народу**
- **Вступайте в члени і щадіть ще ніж Вам треба позички, малої чи великої**
- **Позичайте на догідні сплати і низькі відсотки.**

SO-USE CREDIT UNION LTD.
406 Bathurst St.
Toronto, Ont. M5T 2S6
Tel.: 363-3994

BRANCH OFFICE:
2258 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6S 1N9
Tel. 763-5575

ГУМОР

***

Дитина бавлячись, почала жувати газету. Мама зайнята, гукає до чоловіка, що вп'явся в телевізію.

— Чи ти не бачиш, он дитина жує газету?

— Та нехай їсть. То вчорашня, — відповідає батько.

ЗБІРКОВА КАМПАНІЯ

Щира подяка п. Миколі Гавриліоку за пожертву в сумі $100.00 на організаційні потреби ОДУМ-у.

ЦК ОДУМ-у

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ" ЖЕРТВУВАЛИ:

Комітет Полтавського Вечора в Торонто. Переслав Ів. Корнієнко	50.00
Терещенко Любима, Рідж-вуд, Н. Й., США	50.00
Євсевська Анна, Філядельфія, США	2.00

Жертводавцям і прихильникам "Молодої України" щира подяка!

Ред. і адм. "Молодої України"

— Чим займаєшся тепер?—питає один свого приятеля.

— Пишу спогади.

— Добре робиш. А ще не дописав до того місця, де ти позичив у мене сто долярів?

***

Суддя до свідка бійки:

— Ви бачили, як ці два билися кріслами. Чому ж ви не спробували їх спинити?

— Та не було третього крісла.

***

Два студенти в музеї оглядають мумію, над якою таблиця з написом: "2500 до Р. Х.".

— Що б це мало означати? — питає один. Другий знизав плечима.

— Мабуть, номер авта, що його забило.

***

Будь добрий, позич мені 10 долярів.

— Та не маю при собі ані цента.

— Ну, а дома?

— Дякую. Дома всі здорові.

***

Молода дружина до чоловіка:

— Чи ти чув, Грицю, ту вербу, під вітами якої ти попросив мене стати твоєю дружиною, блискавка спалила?

— Так їй і треба, — сказав задоволено Гриць.

ROCHESTER FURNITURE

CO. LTD.

WAREHOUSE STORE

Великий вибір хатніх меблів: віталень, спалень, їдалень, холодильники, пральні машини, електричні і газові печі, телевізори, радіо.

423 COLLEGE STREET
Toronto, Ontario

Tel.: 364-1434

АРКА ЗАХІД

2282 Bloor Street West
Toronto 9, Ontario
Tel.: 762-8751

В нас можна набути книжки, українські часописи та журнали, пластинки, друкарські машинки, різьбу та кераміку, полотна, нитки і вишивки.

Маємо великий вибір дарунків на різні оказії.

Просимо ласкаво нас відвідати!

Жінка завжди хитро допитувала тяжко хворого чоловіка, де він сховав ті гроші. Та коли він одужав трохи й піднявся з ліжка, вона його запитала:

— Коли ти був хворий і я питала тебе про гроші, то ти лиш підняв руку, ніби хотів щось нею показати, і вона в тебе безсило впала. Що ти хотів нею показати?

— Та хотів дати тобі дулю та не вистачило сили.

***

Подружки зустрілися:

— О, ти добре загоріла, мабуть, добре пройшли вакації.

— Та де, щоденно йшли дощі й я просто поржавіла.

Ціна 75 центів
в США і Канаді

If not delivered please return to:
MOLODA UKRAINA
Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Concrete Forming London Ltd.
LONDON, ONTARIO
(Foundations and floors.)

УКРАЇНСЬКА ФІРМА
ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ
ALASKA Fuel Ltd.
83 SIX POINT ROAD
TORONTO, ONT.
M8Z 2X3
24-годинна скора і солідна обслуга!
Чищення і направа форнесів безплатна.
Телефонуйте вдень і вночі
Тел.: 231-2281
231-2282
Обслуга ґарантована!

Е. ДУМИН
пропонує
ВЕЛИКИЙ ВИБІР
чоловічих, студентських і хлоп'ячих костюмів
як також різних фасонів і кольорів
СОРОЧОК
550 QUEEN STREET WEST
Toronto, Ontario
Tel.: 364-4726

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
"САМОПОМІЧ"
2351 West Chicago Ave., Chicago, Illinois 60622, USA. — Tel. HU 9-0520

- Кожна Ваша позика в "Самопомочі" коштує дешевше
- Оплачуємо кошти асекурацій за:
  1. Кожне ощадностеве конто до висоти 40 тисяч дол., з яких кожне забезпечене Федеральною Аґенцією.
  2. Кожну позику (крім морґеджів) у висоті до 10 тисяч долярів
  3. Додаткове життєве забезпечення кожного щадника до 70 року життя до **висоти 2 тисяч дол.**
- Даємо Студентські Позики, за які проценти платить держава
- Видаємо грошеві перекази та подорожні чеки
- Приймаємо оплати за ґаз, електрику, воду й телефон
- **Платимо 5½% дивіденди за Ваші ощадності квартально**
- В новому приміщенні заінстальовані для Вас огнетривалі скриньки.
- **Відкритий кредит на всі Ваші потреби до висоти 2.500 долярів видаються на один Ваш підпис, без ручителів.**